بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغـو بـې درکـه پښـتنو پـه نـوم چـې تـر مـودو مـودو پـه خپـل وطـن کښـې بـې درکـه دي- او خويندې، ميندې يې د راتلو لارو ته ګوري-

پـه تا بـه بوټې زرغونـه وي
زۀ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم : سکروټې په ایرو کښې

لیکوال : محمد خلیل مهجور مسید

اول چاپ : ۲۰۲۱م

کمپوزنګ : ریاض ساحل(03412311323)

ټائټل : حمد الله (خوازه خېله بازار، سوات)

شمېر : ۱۰۰۰

بیعه : ۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایي (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټېشنرزاېنډبک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکیټ ټانک-خیبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلیک

بسم الله الرحمٰن الرحیم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل داى - " د لمر پۀ وړانګو کښې ډېوې بلوَل کار د حماقت داى" بېشکه ساده توب خو خود داى چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک پۀ ورغوي ډېوه ګۍ ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار داى او بيا چې يو زده کوونکى د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاودۀ سبا، ببګا وي او پۀ هسې تاودشت کښې پـه ايرو کښې د سکروټو چنګول وي - خولې څۀ چې لکه د اهنګر پـه بټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

موږ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې لـه کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صيب شخصيت هم هغه لوړ غر داى چې سړاى وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صيب پېژند ګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څۀ خاص اړتيا نۀ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ واړۀ زاړۀ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کۀم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خپل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي اروابناد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکۀ چې وزیرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یۀ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په وانۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلومیتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي ایډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستي دي - مهجور صیب تر ریټایرمنټ پورې د درس او تدریس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بیا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخیست-

علیقدر مهجور صیب د درس او تدریس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه یو تکړه منلے حکیم او طبي ماهر هم دای د کلي په خوا کښې د " ډیلې بازارګوټې" کښې یې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګرد وزیرستان ی‌وه توره سیلۍ راغله او وزیرستان رنګ شو- مهجور صیب هم لکه د نورو کلیوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعیل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو امید یې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته یې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبوډۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مریضانو ته ورکوي-خدای متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه یې تر ډېره برخمن و اوسو- آمین

مهجور صیب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ؤ چې شاعري یې پیل کړې- علیقدر اولنی نظم د ۱۴ اګسټ په ورځ کال1964 کښې د «د آزادۍ پۀ ورځ» سرخط لاندې مډل سکول کرمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضایعه شوې ده - علیقدر وایي پۀ زرهاو اشعار یې د نژدې تېر وختونو ستر زیانمن جنګ او جدل لامله ضایه شؤل- او یوه حصه یې بچ پاتې شوه - چې هغه یې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب دای - البته څۀ مواد داسې هم شته دای پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېدای شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شعري ټولګه "سکروټې په ايرو" کښې د هغو زمانو ليک هم شته داى چې عليقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکاى ؤ-د هر زمان يو ځانګړاى خپل انداز وي چې د ګړد ژوندون احاطه کوي-د يوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز يا انداز تر تاثر لاندې رادرومي-استاد مهجور صيب د خپل دور يو تکړه او ځيرک شاعر داى - د عليقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او په ډېر ښکلي انداز کښې يې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت په تېرېدو بدلون يو قدرتي عمل داى همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلېږي را بدلېږي-

د عليقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب يې خوندور داى عام فهم ليک يې کړاى- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر يې ليکلاي - ده تر خپله وسه کوشش کړاى چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګاى شعر نۀ وليکي - مهجور صيب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زيات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړاى چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه يا هدف د قام اصلاح ده-ځان ښوونه يا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سينو را ايستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه يو معلم پاتې شواى او د پنځو ژبو معياري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګليسي ليک لوست کښې پوره مهارت لري -

د عليقدر مهجور صيب په ليک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب داى - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت په حواله د قيود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې ننني وختونو کښې لکه د "ينګې" پړاى ترېنه جوړ شواى داى- دا وجه ده چې د عليقدر مهجور صيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم پۀ املا کښې د کلاسیک دور اثار جوت ښکاري- علیقدر له اویاو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعال ج دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم لیک پۀ هر صنف کښې یې طبع ازمایي کړې حتا چې ازاد نظم او د هایکو غونډې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سیلۍ د علیقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د یوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ یاد ذکر نه وکړم- لوی خیانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د علیقدر د عمرونو لیکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټینګار راباندې وکړ-چې وزیرستان ته لاړ شې زما د کور زیارت هم وکړه که زما کوم لیک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته یې را ولېږه- خدای توفیق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګڼ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هدیره کښې ولاړ یم د کور دیوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د علیقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځیر مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنیا کښې سړای ګډ شي-لکه څوک دې چې دریاب ته ور دیکه کړي او د اوبو پۀ څرخني کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندې -د علیقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واینو/ اینو زور ؤ- زیاتره کتابونه واینو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې وروړې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځینې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکي را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ویلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته په برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وۀ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صیب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صیب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که موږ د هغۀ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صیب کوم چاپ اثار نشته البته غیر مطبوعه مواد و کښې د "جامدین کاکا لیکونه" د وزیرستان د آزادۍ په زیار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د زګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صیب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نۀ شي ترېنه اخيستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصديت او پیامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځايه هرزه ګويۍ- مبالغې او صنايع و بدايع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نۀ هېروي - علیقدر وايي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخيل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د يو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توريو کښې ژباړلو ته اړتيا نۀ لري -

ځواني د هر چا ميراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کيدلای نۀ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښايسته عمر دای چې تر اخره يې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صیب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دويمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې يې قطعات او هايکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صیب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې ليکلي چې په هر بيت يې ځانته مقاله ليکله شي- دې هغۀ په غزل کښې هم د قاميت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زياتره غزل يې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي يې اسان مګر په معنا ترينګلي کارولي دي -ګويا غزل يې هم انقلابي دي -

يوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه خـو مـې خیـال د پـاتې شـویو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګیـه بـس یـو څـو پـاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او یادونو په باب وایي:

یـو ښـکلې بـاب شـي د تـاریخ تـرې جوړېدلای اشـنا
دومــره قیصــې د رنګــو پنګــو هــدیرو پــاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تیره و وهله - وایي :

مـا تـه پـۀ کومـه خلۀ پېغـور د بې ننګـۍ را کـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي

بل ځای ورته وایي:

سـتا د کـوټ او پتلـون قـدر د خـان زویـه دلتـه نشـته
چې جامـه یـې د پښـتون وي کـه شـپانۀ دي قـدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوتمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وایي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو یوســـې
د دې دنګــو دنګــو غرونــو غلــۀ هــم شــته دي

کله کله د رومانیت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښځي په پړدو کښې خوندي دای لکه وایي:

روغ ســـړای یمـــه پـــه څـــه نـــۀ یـــم دلبـــره
خـــو پـــۀ زړۀ د ننـــه ښـــه نـــۀ یـــم دلبـــره

چـــې مهجـــور دې لټـــوي تـــۀ نـــۀ مونـــدېږې
چـــې مـــې غـــواړې بیـــا بـــه زۀ نـــۀ یـــم دلبـــره

د رقیب تنګ نظري یې په ګوته کړې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دۀ په ستر‌ګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وايي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلوَل ستا پۀ تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وايي:

د ګلونو لَو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا پۀ ما کوي دا څۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وايي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تۀ خپل کوټ وګوره
دا پۀ ګرمۍ کښې پۀ غریب پورې خندا نۀ ده څۀ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پیدا کړه
کومه غیرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پۀ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وايي:

خونـد ؤ د غــزا د تېـرو تــورو پــۀ پړکـــار کښــې
پـروت چې شـهيدان وو سـرې سـیورې د پرېغـل کښـې

د وزیرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه دای او غالباً د هر غزل په یو نیم بیت کښې یې ذکر کړای دای - وايي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګـران وزیرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وايي:

زړۀ دې کـاڼی دای ظالمـه څه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـی ځـواني یـې ګـوره دا زلمـی د مرګـي نـۀ دای

د پښتون په وېش یې زړۀ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وايي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شـــابه زور ورکـــړه تورمخيـــه خپـــل دېـــوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وايي:

مـا خـوب لیـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالۍ لـه واکداړانو پوښتنې کوي او پېغـور ورکوي- وايي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلـم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وايي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا کـړې د دیـن پـه نامـه بڼه چـا د دنیـا پـۀ هیلـه
چـا نـه دې و ژغـورو د ګرانـې پښـتونخوا ګرېوانـه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګویان دای چې:

غـــم د خېټـــې دای د قـــام پـــۀ نـــوم اخســـتی
د وطـــن هـــر یـــو واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جېبونـــه ډک کـــړي
ووټ دې ورکـړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

د علیقدر په غزلو کښې پند او نصیحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وایي:

احتـــــرام د هـــــر ســـــړي کـــــوه مهجـــــوره
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

بل ځای د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وایي:

د راز ورغـومي بـه دې شـي ټـول د لېوانـو خـوراک
د زړۀ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې و ایسـتې

بل ځای د دنیا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وایي -

رنـګ څلـي چـې ګـورې نـو بیـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـۀل

د وخت پاخه متلونه یې هم د شعر په جامـه ښـکلي کـړي دي یـو ځای کښې لیکي:

چـې ژنـای مشـر شـي د کلـي تبـاهي لـه بـس دای
ژنـــي د کلـــي شـــۀل مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

د نننـي دور خودغرضـۍ او ځانځـانۍ تـه یـې ډېـر عجیبـه تـوري موندلي دي ته به وایې په آب زر نویسته دي- وایي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــرون دومـــره خيـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــيلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -يو شعر کښې وايي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې ســـر چـــې ټيټـــوي مـــې"

عليقدر مهجور صيب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطـن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وايي:

چـې ويـر د وران وزيرسـتان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بيا په لوستونکي ټينګارکوي چې زما ليک و نورو ته هم ورسوه- وايي:

خپـــل يـــې و لـــولئ او بـــل تـــه يـــې هـــم ورســـوئ
قيصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـه وي

او بيا همدغه غزل کښې د ګرد افغانيت په باب ليکي او ذکر يې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه يـــې ور واچـــوئ او مـــه يـــې لـــولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربوان تـه لاس اچوي د ګـرد بدبختۍ سرغنه يې نوموي او ورته وايي:

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وينـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نـه د مهاجرت پـه بـاب ببخي زيات خفـه دای او ځان ته پيغورجنې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپـل "بـوړي" ټوپـک پـه خـوا کښـې مـړۀ وای
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــه وای

زړې جـــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــه
خـــوريې خـــورزۀ خـــور مـــې ليـدلي نـۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي:

يـا خو د وخت د سـامري د غـوا بچـای مـه پربـږده
او يـا ګيلـه پـۀ خپلـو ځنـو هـاروني مـه کـوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميـدون دې مينـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجـوره تـل کـوي بـې تيـرې ننګيـولي مشـقينه

مهجور صيب په پښتو ميئن شاعر دای هغه د پښتو په باب کار کول غواړي او ملګري غواړي:

يـو جماعـت راتـه پکـار دای د پښـتو د تبليـغ
يـو ځـو کسـانو ارادې د سـه روزې کـړې دي

بل ځای بيا وايي:

زيـاتوب د علـم غـواړي نـورې ژبـې زده کـول هـم
ليکـو، لولـو او وايـو پـۀ پښـتو کارونـه کيـږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزيرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

په ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره په ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادي ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل تړلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تبره ورځ" کښې مهجور صېب د تېرې ورځې نه روږداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب يو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصيب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختيو برات ومومي -

"اوس مه راځه لاليه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې يو پښتون خپل محبوب ته ټينګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار يم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختيو کښې مه شريکوه-

د مهجور صېب يو اوږد او شاهکار نظم " د پربغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازيانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزيرستان ته مخاطب شوای دای - تاريخي حوالې دي پکښې او د پربغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو جګوالای غواړي - او له پردو يې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ يو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزيرستان د بدبختيو تورې سيلۍ نه و ځبولای- دغه نظم کښې مهجور صېب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او يووالي خبره يې کړې ده- بلا مبالغه يو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د يوې بورې مور روداد بيانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهيد زوی پسې ژړا کوي- داسې توري يې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو بل تود نظم چې بيخي يې هر ټکای ناريې وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې عليقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بيا غټانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غريبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه" سرخط لاندې ليکلای نظم يې بلا ارزوګانې لري- هر بند يې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صيب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې عليقدر د يو ګړدبون روداد بيانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زمونږ ډېرو خلکو پيژندلو- عليقدر وايي چې راپک که جېب کښې کلداريې لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېيل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د عليقدر يو بل نظم دای چې عنوان يې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صيب د يو غريب اشپز / پاختني روداد بيان کړای چې ګوته يې غوڅه شوې وه او په تنور يې د غوښې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات يې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم يې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

يو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د يو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانيګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صیب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک یې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي یو لېوني په مرګ یې نظم لیکلای دای "د لېوني پهٔ مرګ"- دا دومره تریخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو یادونه دي چې علیقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز یوه نمونه نظم دای چې مهجور صیب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

یو بل نظم "غمژن اختر" کښې علیقدر د غمجنو کورنیو په باب لیکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځیان انډیا زنداني کړي وو- د زندانیانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر یقیني صورت حال جوړ ؤ-د دغې وختونو اختر دوي ځنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"یو شاعر ملګري ته وصیت" کښې علیقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب یو شاګرد ته لیک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شاید هغه ملګرای یا شاګرد یې اخته دای او دغه کتاب یې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

یو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صیب هغه زمانه کښې لیکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د ځوکې بازه " سرخط لاندې لیکلای نظم اوږد دای او ډېر عجیبه انداز کښې یې د وزیرستان خلک مخاطب کړای - د یو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پایه پورې سترګې نهٔ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صیب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صیب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تیرې هیرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ویني-

دا ډیر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حیرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې دے د اتم ټولګي طالبعلم ؤ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا ببخونده نۀ دي لنډي ببتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پـوی د ژونـد پـۀ نـه بیګـا نـۀ پـۀ سبا شـؤم
ان تـر دې چـې کـم و بـېش زۀ د اویـا شـؤم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـۀ زړۀ کښـې
د ځـوانۍ ارمـان کؤمـه چـې بـوډا شـؤم

بل ځای کښې ډیر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــور تـــه لالـــچ د دولـــت مـــه راکـــوئ
زمـــــور دا خپلـــــه غريبـــــي ښــــه ده

نـــور مـــو لـــه کـــاره پـــهٔ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلـــــه مـــــزدوري ښـــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نهٔ مومي-
د وزيرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کليوال سره خبره سپينوي-

يـــو تربـــور مـــې پـــهٔ" تورمانـــدي " کښـــې خبـــره وکـــړه
کور کښې دې مړهٔ وای خو چې دومره لرې تللي نهٔ وای
مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــهٔ يـــو
وې يې چې کـور د مرګي رنګ کړې چې ښاغلي نهٔ وای
بل ځای بيا پېغور جنه کښې وايي-

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــهٔ شـــان نـــهٔ کـــړې
بيـــا پښـــتون چـــې ځـــان تـــه و نـــهٔ وايـــې ګـــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمخـــو ســـره ســـم نـــهٔ دي
ســــتا دا ښــــکته للېــــدلي بريــــت تربــــوره
کله کله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انکـــار و نـــهٔ کـــړي
پښـــــتون زلمـــــے يمـــــه زهٔ مـــــړي کـــــوٌم

خـــو زهٔ هغـــه پښـــتون هـــم نـــهٔ يمـــه چـــې؛
پـــهٔ ســـرو منګولـــو پـــهٔ تـــا پـــړي کـــوٌم
کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځای وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غور کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -

هايکو يو ښېخې نواى انداز داى د منظوم ليکنو- پوهان وايي د جاپان تخليق داى-

عليقدر مهجور صېب په دغې نوې انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېيلاى داى او پکښې برلاسے شوے دے-

د نمونې په حېث يوه هايکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-

کوشليې ځووني زيبېره پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشېزې لکه ولېږدې چې
پۀ دواکې جېنګ دې منې زيبرې ګېډۍ

په پاى کښې به دومره ووايم چې د روغ بادشاه خيال صېب د نظم يو بېت داى "کاش چې ويجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ واى "کاش چې پښتون نۀ واى"

زۀ وايم کاش چې د مهجور صېب په وزيرستان کښې او بيا پۀ منځنې وزيرستان کښې زېږون نۀ واى ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر اديب پکښې د ما في الضمير اظهار نۀ شي کولاى دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري يا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بېخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قيمتي ملغلرې ضايعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کېږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکړه د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته توري پنجې و رسي-

د ادب یؤ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهــــــان دخپلــــــوی کــــــور دای
ځانځـــــانی لــــــره خــــو ګــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه
سره د ټولو ادابو او احتراماتو
مظلومیار ماسید
ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا
28م جولایي ۲۰۲۱م
د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زهٔ څو مره پېژانهٔ

بسم الله الرحمن الرحيم

دا دې 1988-89 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ ارډر وشهٔ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هايي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هايي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نيبيهٔ/ماما قدرمن او ګرون محمد دين صاحب وهٔ چې په قوم نظر خېل داى - زه نواى نواى وهٔ او دا علاقه شې هن بالات نهٔ وهٔ - ايستوذون بندې مې نظر اچووهٔ- چې پهٔ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې يو غايبونهٔ خوشبويي او پيژندګلي احساس روته کېدهٔ ماما مې تعارف ورته کووهٔ چې دا نورعالم داى دا هن يو شهٔ شاعر داى- هغه ريځې نه ووم پيژندګلي سره وشوه او بيا دې سفر او پرادي کلي وطن واختيري مې په دهٔ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګراى مې ميندلي چې زه دې دهٔ او داى دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژهٔ تروهٔ ووم سره وېشل- دهٔ مو ته اول وور دې "راپک" خداى بخشلي بندې ليکلاى نظم تېر که چې په دغه کيتوبهٔ شې هن شته داى- ډېر زيوت ځينې متاثر شوهٔ او ډېر زيوت خوند يې روکهٔ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصیت بندې لیکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه میندا وۀ او بیا که میندل هن شي پته نشته دای -دای ووی قبیل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصیت رڼا ربځ دو کیمه سیوره - تیاره یې په شخصیت نشته ،سپین ، صادق، همدرد ، زړسوبیان ، دې خور غریب یور ملګرای ۀ دې خپل پردی غمخورای، دې خپلې زمه ووری پابند ، پرهېزګار ، او سخي سړای وۀ، تل انصاف خواشَوینکای وۀ- مو په سکول شې دای یادګېرنه کړای وۀ چې سنیئر/جونئیر ایستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعلیمي تکړاوولای خدای ډېر ویر وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولي- دې سکول بچیون بندې یې ډېر قدر وۀ او خدای داسې رعب ویر کړای وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلي یوه خاموشې وو جوړه شوه یوۀ بل وو سره وېل خلیل صېب روغای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ویلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبۍ خدای ویر نصیب کړیې وې -

ډېر محنتي او مخلص ایستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پیرډ ایسوب نۀ دای کړای چې کلاس شې وو ایستوذ نه وۀ په خپل مخ وو ویر نناوتلي او سبق وې بچیون ته ویلي-

مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصیت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرایوېټ کلېنک هن وۀ چې موسپېشین نه بعد وو یې خلوصاولي- خو دای مو چېرې نه دای لیدلای چې سکول ټایم شې کلېنک ته تللای وي حالانکې دې سکول ټایم شې وو هن بیمورون دې سکول په چارډېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پرېیاش- البته که چېرې وې داس موقع میندله چې فارغ وو وۀ ایستوذون وو موجود وي بیا وو کله کله بیمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خداى يې لوس شې شفاء اچوليې وه- دې ميډيکل پرېکټس نه علاوه داى يو ډېر مشهور حکيم هن داى چې دې حکمت دې شهرت نه يې ډېر لرې لرې خلق خبر داى-

جامې ډېرې دي چې قلم يې بيان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه يې وچيژي-

دې مهجور صاحب کورنۍ يوه لويه ديني کورنۍ دو- دې دۀ نيکه خداى بخشلاى يو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دياته وو دې يوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې داى دې يوې ديني کورنۍ سره تعلق لري او دې ميژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قيصه هن ډېره کمه دو ليا دې نشت باروباره دو - هغه يو قومي ملي پاشتين او مذهبي شاعر داى- خو بيا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي داى دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کيتوب چاپ کيژي- خو بيا هن شه دو چې کيمه شاعري يې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدي شې يې ارموند پيره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ داى-

دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خواناى داى چې هر قسم شيريني پکشې شته داى- ليک يې ډېر پوخ او مطلبي داى- دې قافيه رديف شاعر نۀ داى بلکې هر شعر هر غزل هر نظم يې د مقصد نه ډک داى - لهجه يې بيخي ساده دو خو شعر يې ډېر زورآور داى-

په پيره غزل شې يې يو هن داسې شعر نۀ ميندېژي چې په قافيه ردیف يې ځون خلوص کړاى وي- او دې شعر دې مطلب خيال يې نۀ وي سوتلاى-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دۀ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه علیه رحمه هن شاباسي ویر کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزیرستان په ادبي دنیو شې چې لیا تیاره وه هغه تیارې شې مهجور صاحب یو جاوات ستورای دای-

دې دۀ دې شاعرۍ دې معیار اندازه دغې نه هن لاګیدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دۀ کلامینه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې میږ وطن شې او بیا په ټول پاشتونۀ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره یې بدي دو- زۀ یایۀ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پۀ تاریخ شې یو باب وای او یو نوم وې وای- خو وزیرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي یې بې قدره دي خو مړي یې قدرمن دي-

میږ ژوندي نۀ سره پرېږدي خو پۀ مړینې شۀ پاله نازیږي- دا دې قدر او مینې یو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لږ بیمور دای خدای دا وکوو دا کیتوب یې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمین

په غونډه مینه
نورعالم ماسید
دېره، پېښتونخوا
یکم جولایي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادېږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لېکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صېب يو د لوړې پايې معلم يا ښوونكے پاتې شوے دے . نن يې هم شاګردان قدر كوي- د خپلې ډېوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره يو لوى طبيب هم ؤ، چې پۀ وزګار وخت كښې به يې خلقو ته د تداوۍ دارو هم وركوَل -

مهجور صېب كال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو كښې به يې كلام چاپ كېدو- د لويو لويو شاعرانو سره يې ليدۀ كاتۀ شوي دي لكه اروابښاد اميرحمزه شنواري به دې هغۀ ليک ته ډېر پۀ درانۀ سترګه كتل-

مهجورصېب نظم ، غزل او هائيكو ډېر پۀ ښۀ انداز سره تړلي دي -

مهجور صېب پۀ قام مئين سړے دے لكه وايي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستايمه
خو دا لفظونه به له كومه غواړم
پښتونه ځوانه كه دې پلار غوندې شوې
نو ستا پۀ پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صېب زاړۀ وختونه ليدلي دي نو ځكه پۀ شعركښې داسې وايي:

كله كله ياديږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس پۀ شمېر وختونه

مهجور صېب دغريب اولس پۀ حال ژړا كړې ده لكه وايي:

چې كور كښې ډېوې مړې وي پتنګان كله راځي
غربت چې ترحد زيات شي نو ياران كله راځي

مهجور صېب د خپل وطن وران ويجاړحال داسې بيانوي:

مهجوره دا پۀ وهم او ګمان كښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به پۀ ګل وزيرستان كله راځي

مهجور صېب پۀ خپل شعر كښې خپلې بيمارۍ او د عمر ذكر داسې كوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بیمـار یـم لـږ مـې خیـال پـۀ مـاه و صـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـۀمه تـۀ خیـال کـه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پۀ ښۀ انداز لیکي لکه د حالاتو پۀ تناظر کښې وايي:

دا ببـر سـر ځېـرې ګرېـوان ولـې ؟
مـا وې چـې دا لېـونے سـتا مینـې کـړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـر لیـدۀ شـې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پۀ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه یې ډېره ګیله کړې ده- زۀ دمهجور پۀ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پۀ شان دا سې خلق شته چې مونږ ورباندې ویاړ کولے شو-
یو اخري شعر چې دۀ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لـر پښـتون که سترګې پټې کړي چې خبـر دے زۀ خو بـچ یـم
د بمونـو دغـه بـوی بـه را رسـیږي پېښـور تـه

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پۀ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دۀ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پۀ شاعری کښې ما دې هغه شخصیت ولیدۀ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړۀ پـه سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پۀ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر یې په معنا پای ته رسي-
اوربېدلي مې دي مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین
محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صیب سره د هغهٔ پهٔ لیک کښې لیدهٔ کاتهٔ

د محمد خلیل مهجور صیب نوم مې څو ځله لهٔ مظلومیار صیب اورېدلی وُ ـ هغهٔ به چې کله د مهجور صیب د شعر پهٔ حقله خبره کوله نو ورسره به یې دا افسوس هم کاوهٔ چې کاش هغهٔ ځان پټ نهٔ وای ساتلی ـ کاش د خلیل صیب دولس زره شعرونه ضایع شوي نهٔ وای.....هغهٔ به بیا بیا دا خبره کوله چې کاش د هغهٔ شعرونه د کتاب پهٔ پاڼو کښې محفوظ شوي وای. نن که یو لوری د مظلومیار صیب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صیب د اوږدو مودو راهیسې پهٔ سینه کښې ساتلي ارمان به څهٔ کېفیت وي. ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صیب پهٔ شعري ټولګه کار روان دی. مظلومیار صیب ما ته د کتاب مسوده وړاندې کړه او د لیک غوښتنه یې وکړه. ما ورسره هو کړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زهٔ د خلیل صیب پهٔ کتاب لیک کوُم. زهٔ پېشګي معذرت غواړم. ځکه چې پوهېږم چې د خلیل صیب پهٔ شعر لیک کوُل زما د وس خبره نهٔ ده.

د خلیل صیب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پهٔ غاښ پاتې شي. زهٔ نهٔ شم کولی چې د هر اړخ سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوۀ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي.د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر.د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغۀ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي.او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري.چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده.زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي.د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دۀ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي.د مثال په توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړۀ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما په نا کړیو ګناهونو هم توبې اووېستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تۀ مې یو ساعت لۀ زړۀ نه بهر نۀ کړې
وایه کله ستا په زړۀ کښې هم غړېږم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښـــې مـو د یـو ځـای د ناسـتو ورانـې ویجـاړې شـوې
لارې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ویجـــاړې شـــوې

د پــــاکې مینـــې پـــهٔ جهـــان اورونــــه ولګېـــدل
پـــهٔ خـــوا ږهٔ ټکـــي د جانـــان اورونــــه ولګېـــدل

ســـتا یادونـــه کـــه دي نـــوي کـــه زاړهٔ دي قـــدرمن دي
دا زمـــا پـــهٔ پښـــتون زړهٔ کښـــې مېلمانـــهٔ دي قـــدرمن دي

ســتا جـامې هـم ښـکلې ښکاري، سـتا د مـخ ځـواب هـم نشـته
کـــه دې تـــورې غټـــې ســـترګې کـــه بانـــهٔ دي قـــدرمن دي

عشـق تـر یـوهٔ کـس پـورې محـدوده نـهٔ وي بلکـې د هغـهٔ د ذات سـره تړلـې هـر څیـز د عشـق وطـن وګـرزي -د چـا د یـاد سـره تړلـې لار، د چـا و قـد ورتـه چینـار و نښـتر او د چـا د سـترګو د رنګونـو سـره تړلـي د الګـډ د اوبـو رنګونـه.... ان تـر دې چـې ټـول وطـن د سـړي جانـان شـي د وطـن مینـه د جانـان لـهٔ مینـې زوروره ده- مهجـور صـېب هـم د وطـن مینـې زخمـي کـړی دی. هجـرت کـول او د خپـل وطـن پرېښـودنه د ژونـد ترخـه المیـه وه د مهجـور صـېب احساسـات ټـول زخمي زخمي دي پهٔ هر غزل کې یې د خپل وطن مرثیه لیکلې.

نـــــهٔ یـــــې زوی نـــــهٔ یـــــې لېــــور شـــــته
پښـــــــــتونخوا ده هغـــــــــــه کـــــــــــونډه

صــــفت کــــوه د ګورګوټــــو زلفــــو شـــاعر دې مــــنم
فکـــر کـــوه د پښـــتنو هـــم ترجمـــان یـــې کـــه نـــه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وبـر د وران وزيرستان مې پـهٔ غـزل کې نـهٔ وي
لکه چې ذکر د جانـان مې پـهٔ غزل کې نـهٔ وي

ردي تهـوکري تـه يې ور واچـوئ او مـه يې لـولئ
چې درد او غـم د خپـل افغـان مې پـهٔ غزل کښې نـهٔ وي

زغملې نـوره نـهٔ شـو دا ګرمـي وزيرستانه
سـړه هـوا بـه کلـه پـهٔ مونږ لګي د پرېغـل نـه

د چـا سپېرو سترګو خـوړلی دی امکـان نشته
ودان بـه خـر وزيرستان شي! نـه هېڅ کلـه نـه

مهجور صيب د چاپېريال د سياسي حالاتو نه هم ځان ښـهٔ خبر ساتلی او کمال يې دا دی چې پهٔ چا پورې يې ځان نهٔ دی تړلی هغه چې څهٔ ويني هغه وايي چې څهٔ محسوسوي د هغې اظهار کوي.د ستايلو او غندلو پيمانه يې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اسـلام دې يـوه خبـره هـم ونـهٔ کـړه
مـلا جانـه هسې لاړې اسـمبلي تـه

اسـلام نشـته تـش پـهٔ نـوم اسـلام ابـاد دی
اسـلام نـه وايي پـهٔ نـوم مسلماني تـه

لاس د خپلـو پښتنو هـم پکښې ويـنم
پښتونخوا چې زهٔ دې ګـورم بربـادي تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د مېـــږي مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــۀ تقریـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمیر کشـــمیر دې هـــر وخـــت وظیفـــه ده
پـــۀ دا خلـــۀ خـــو یـــو ځـــل یـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجــور صــېب د خپــل کلتــور کلــک داعــي دی د حــالاتو د وجې زمـونږ پـۀ کلتـور کښـې چـې کـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون مهجور صېب سخت دړدولی -

د مغـــــــرب تهذیبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــــړه بـــربنـــــــــــده

خـــدایګو چـــې ګهـــړۍ ورســـره هغســـې خونـــد نـــۀ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وۀ پـــۀ مړونـــد د پېغلـــې جـــل کښـــې

ګیلـــــه بـــــه څـــــوک کـــــړي د خیـــــرن نظـــــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پېغلـــــې پـــــردې مـــــاتې کـــــړې

ســـــتا پـــــۀ حیـــــا چـــــې قســـــمونه خورمـــــه
پښـــــتنې خـــــورې ســـــتا پښـــــتو تـــــه ګـــــورم

ورکـــې لـــوپټې شـــوې پښـــتنې ویـــنم ســـرتورې شـــوې
لاړل پښـــــتانۀ او غېرتونـــــه وو چـــــې خـــــاورې شـــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجـور صـيب د انسـان سـره د مينـې داعـي دی د هغـۀ مينـه د انسـانيت سـره ده.د هغـۀ مينـه سـوچه ده د سـرمايه دارانـه نظـام پـۀ وجـه چـې پـۀ انسـانانو کښـې کـوم تفريـق روان دی د هغـې سـخت خـلاف دی .مهجـور صـيب همېشـه د مـزدور پـۀ درد دړد ېـدلی ښکاري۔

غريـب بنيـان کښـې هـم خـولې دی ! تـۀ خپـل کـوټ وګـوره
دا پـۀ ګرمـۍ کښـې پـۀ غريـب پـورې خنـدا نـۀ ده. څـۀ ؟

بابـا "روټـۍ روټـۍ" دا چغـې د دې کـور نـه راځـي
پـۀ دا مـانړۍ کښـې دا سـندرې دا ګـډا نـۀ دا څـۀ

څـوک يخـو سـيورو کښـې خوبونـه کـوي
چـا پـۀ سـره نمـر پـۀ ځـان خـولې مـاتې کـړي

بل ځای وايي چې:

زۀ دا نـۀ وايـم اشـنا چـې هـر ژونـدی د مرګـي نـۀ دی
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړی د مرګـي نـۀ دی

چـې نفـرت ترېنـه تښـتېږي محبـت ورغـاړې وځـي
دا پـۀ ژونـد مئـين کـه خپـل دی کـه پـردی د مرګـي نـۀ دی

مهجـور صـيب د پښـتنو بـې اتفـاقۍ هـم ډېـر ځـورولی ...پـۀ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي یو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ یوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د لیک د اوږدلي له یرې د مهجور صیب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې یې احاطه نه شي کېدلی او بیا که په قطعاتو او هایکو خبره وکړم لکه پۀ دریاب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دریابونو کښې شاید تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتیا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صیب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصیب کړي۔آمین

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو یاران وایي
د اویا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفیسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعیل خان۔ پښتونخوا
3م جولایي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحيم

نن پوهيږم يوه خوشحالي محسوسوم -فکر کوم چې د دومره زياتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بيا چې د ګران محترم عاليقدر استاد ډاکټر محمد خليل مهجور صيب شعري ټولګه (سکروټې په ايرو کښې) د چاپ کولو هلې ځلې زړه ته راشي بيا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګونه د دغي کتاب د ادب و دنياګۍ ته راتلئ دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي ومومي -- اللهم آمين

د استاد او ډاکټر محمد خليل مهجور صيب د نوم سره خو به تقريباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صيب ته پروردګار د حکمت لويه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانيت په چوپړ کښې تېريږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او وياړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صيب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی يم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهايي مخلص ديانتدار شخصيت لري که ووايم چې د عصر حاضر يو لوی برگزيده ولي انسان دی مبالغه به نۀ وي-

د رب مهرباني ده الله ورله لويه تقوا ورکړې ده که زۀ د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نۀ شم کولی چې زۀ د محترم صېب د شخصيت احاطه وکړم ځکه چې د کتابونو شانتې شخصيت باندې کتابونه ليکل د قلم زور غواړي- د محترم مهجور صېب پۀ باب يو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي که د ټولو بيانول مې پېل کړل شايد زما د ليک مرام به وبايلم- او نۀ کومه داسې فارمولا لا چا موندلې چې په لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځای په ځای کړي-دې استاد محترم د تقوٰی يوه لنډه قيصه درسره شريکۆم-

محترم صېب پۀ لاس يوه راډو ګړۍ تړله او ما ته بل ملګري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پۀ پنځو کالو کښې چې پۀ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محترم صېب پۀ لاس کښې هغه قيمتي ګړۍ/ سات جوته / ښکاره نۀ وليدله دغه د دۀ د تقوا او پرهېزګارۍ يو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پۀ شخصيت او کردار باندې ليکل زمونږ د وس کار نۀ دی ځکه چې پۀ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره توان نۀ وينم خو د زړۀ سوچه مينه ورته ډالۍ کوم-

ذاتي پۀ ما بېخي زيات ګران دی او د دۀ پۀ اړه زۀ د رحمان بابا دا يو بيت ډېر تکرارۆم چې:

که دې تـا د ښــکلي مــخ عاشــقان ډېــر دي
زۀ پــۀ ټولــو کښــې اول يــم دويــم نــۀ يــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجور صيب ته روغ رمټ صحت نصيب كړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امين ثم امين

د محترم صيب شعري ټولګه (سكروټې پهٔ ايرو كښې) ما تقريباً ټكي پهٔ ټكي ولوستله داسې ليک دې پهٔ ګرده پښتونخوا كښې يو نيم كوي لکه څنګه چې مهجور صيب كړی دی- واقعي چې الله ورله ډېر څۀ وركړي دي- نوم د خدای، هر غزل كښې يې د پښتون قام سره د مينې اظهار كړی دی د پښتنو غم درد يې د ځان غم درد بللی دی-

ځكه چې محترم صيب يو بيت كښې وايي:

ژړا بـه سـتا پـهٔ جـدايۍ ښـكليه زهٔ بيـا كوٶمـه
ماتـــه لا ډېـــرې مرثيـــې د پښـــتنو پـــاتې دي

يقيناً چې د پښتنو غمونو دردونو يې سينه غلبېل كړې ده د خپل وطن خپلې خاورې خپل قام سره يې زړهٔ لكه د مقناتيس نښتلی دی هره پښتنه مور يې مور او خور يې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پردې پهٔ باب محترم صيب خپله لهجه كښې وايي

پشـتانې خـورې ډېـر دې كوشـلې دي شـنكې خولينـه
پشــتو تــه كســه بــچ كــوه خپــل غېراتــې خولينــه

خيــرن نظـر وو ويرتــه كــو ځونــاور داســې هــن شــته
پــټ ســوته مــخ او پــهٔ چــا مــه وينــه بيخــې خولينــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره يې پهٔ هر غزل كښې د مينې او وروروليۍ اظهار كړی دی دا خو يې ما پهٔ غزل يو څو كرښې ليک وكړ ګنې هسې خو كه د دهٔ پهٔ غزل كتاب خبرې وشي كمې به وي او دې نه علاوه يې كه د نظم برخه وګورو نو سړی ورته انګشت بدندان شي-د دهٔ د احساس درک د دهٔ د نظم نهٔ كيږي ځكه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړهٔ وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوهٔ لېوني پهٔ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونوپهٔ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پهٔ تار پېیلي دی مبالغه به نهٔ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پهٔ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صېب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نهٔ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحيم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مونږ لـه مـودو راهسـې پۀ انتظار تږي وو- چې نـن زمـا د استـاد عليقـدر ډاکټر محمـد خليل مهجـور صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښـتو ادب ځولۍ ته يوه بله زرينه تحفه ډالۍ کيږي-

هسې خو د يو چا پۀ شخصيت ، ژوند او فـن خبرې کـول يـو ګران کـار دی خو بيـا هـم د خپـل اسـتاد پيـر پـۀ بـاب قلم پورتـه کؤل شـاګرد تـه پـۀ ترورمۍ کښې بې ډ ېوې ګرځېدل دي-

د عـاليقدر ډاکتر مهجور صېب پۀ ژوند ليـک کؤل زمـا د وس کـار نۀ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پۀ ژوند کتابونـه وليکـل شـي زۀ وايم چې دا بـه کم وي-خو زۀ به دومره ووايم هغـه د پښتو يـوه ټپـه مـې يـاده شي چې:

يار د تعريف محتاجه نۀ دی

پۀ عطرونو ګلان چا لمبلي دينه

يابل ځای کښې اباسين صېب وايي:

کـــه زمــــا د شخصـــيت حدونــــه ګــــورې

زمــــا فـــن زمــــا د فکـــر تـــر جمـــان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صیب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثیت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی۔

محترم مهجور صیب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ په سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صیب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نهٔ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صیب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړهٔ ته راتېر استاد محترم محزون جان صیب نه د عالیقدر مهجور صیب اشعار او غزل اورېدل چې زهٔ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دهٔ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله په موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړي تهٔ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړهٔ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نهٔ ومومي زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زهٔ مې زړهٔ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صیب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما په خپلو سترګو د یقین نهٔ راتلو- د عالیقدر صیب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دهٔ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو - محترم صېب د بر علیل ځ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، څیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو په درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غونډې ځوانۍ چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نه یې زوی نه یې لېور شته
پښتونخوا ده هغه کونډه

د مغرب تهذیبه خوار شې
پښتنه دې کړه بربنډه

مهجور ستا مینه کښې سوځي
نه لوګی شو نه غر غنډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غم د هرې لوپټې به درسره وي
چې جینۍ د پښتونخوا دې خور او لور شي

زړۀ مې چوي چې غریب د ګران وطن مې
د ظالم د لاسه پرمخې نسکور شي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حـال تـه يـې چـې ګورمـه زۀ
پـۀ مسـتقبل د پښـتونخوا مـې بـاور پـاتې نـۀ شـو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتنې پېغلې ته وايي-
څۀ خو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خـورې پښـتنې بـې سـتره مـه ګرځـه پېـدا کـړه
کومـه غېرتـي جذبـه چـې وه ملالـۍ تـرور کښـې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صېب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:
ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دى يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوى وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي-
خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-
خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-
زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-
زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد
محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اوسه کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمـــان کلـــک پـــه محمـــد ص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه یـــې بیـــا ژبـــه د حســـان رض را

صـداقت خدایـه نصـیب مـې د صـدیق رض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــر رض پـــه شـــان را

نعمتونـــــه د دنیـــــا فـــــراوان راکـــــړې
ســـخاوت لـــره بیـــا زړۀ هـــم د عثمـــان رض را

قـــوت ماتـــه د خیبـــر شـــکن حیـــدر رض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـــه زمکـــه یـــم پیـــدا یمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــت لـــره لـــویې لکـــه اســـمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««««»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يؤ کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چيچلے يؤ دې هم پرې روغ نۀ کړلو
ياړو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته پۀ رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آ او هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته یو څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شیخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي یې پېژنم او حال ته چې یې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشي د تبلیغ نه نو بیا بل څه کوي
عبث په سبل ستا د دنیا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړۀ د اندېښـــنو پـــاتې دي
يـــاره خطـــرې د رقيبـــانو د فتنـــو پـــاتې دي

څـه خـو مـې خيـال د پـاتې شـويو ارمـانونو سـاته
ډېـر پـوره شـوي دي مرګيـه بـس يـؤ څـو پـاتې دي

ژړا بـه سـتا پـه جـدايۍ ښـکليه زۀ بيـا کومـه
مـا تــه لا ډېـرې مرثيـې د پښـتنو پـاتې دي

د پښـتو نخښـه يـې شـملې تـا بـه ضـرور نېغـؤم
لا مرحلـــې د حفاظـــت د لوپټـــو پـــاتې دي

يـؤ ښـکلے بـاب شـي د تـاريخ تـرې جوړېـدلے اشـنا
دومـره قيصـې د رنګـو ږنګـو هـديرو پـاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ يــــې تراوســـه هـــم عظيمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــډې د يـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونې غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور يـــو ځـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

ســـپرليه اوس هارونـــه نـــه جـــوړؤم ولـــې راغلـــې
لا خـــو څـــو شـــپې د چـــادلارې د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دې پښـتون وورنـۀ شـؤلو
چـــې دې وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

تۀ تپوس د هغو مۀ کړه چې هر څه زما په زړۀ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړۀ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زویه دلته نشته
چې جامه یې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترینه نۀ سپکیږي یاره
ستا غمونه که هر څومره هم درانۀ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې توري غتې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پیوندہ او فقیر اپي ښکلوي يې خلق ځلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړۀ دي قدرمن دي

یم امین د روایاتو د تېر شوو پښتنو زۀ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتۀ قدرمن دي

یوسف مخیه په راتلو دې یم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلۀ دي که راتلۀ دي قدر من دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو ځیزونـــو غلــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکــو صـــندوقونو غلــۀ هــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هــم شـــته دي
خــو د خوشــیو ګړنګونــو غلــۀ هــم شــته دي

یـــؤ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ یوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خیــال کــوه او ډېرهوښــیار اوســه ګــل مخیــه
ســتا پــه چــم کښــې دګلونــو غلــۀ هــم شــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو یوســـي
د دې دنګــو دنګــو غرونــو غلــۀ هــم شــته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کــه منــې چــې د شــعرونو غلــۀ هــم شــته دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سـرے یمـه پـۀ څـۀ نـۀ یـم دلبـره
خـو پـه زړۀ دننـه ښـۀ نـۀ یـم دلبـره

چـې پـه کـانې دلانـه یمـه ویشـتلے
بختـور یمـه سـپېرۀ نـۀ یـم دلبـره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـې دې زۀ حـلال پسـۀ نـۀ یـم دلبـره

کـه مـې نـور خلـق کـافر بـولي بـاک نشـته
د مـلا صـاحب پـه خلـۀ نـۀ یـم دلبـره

چې تـنګے ځلمے پـه سـرو وینـو کښـې پـروت وي
خـدایېګو ټولـه شـپه اودۀ نـۀ یـم دلبـره

پـه اودس کښـې دې دیـدن تـه زۀ راځمـه
مـه کـړه خیـال بې اوداسـۀ نـۀ یـم دلبـره

چـې مهجـور دې لټـوي تـۀ نـۀ مونـد ېږې
چـې مـې غـواړې بیـا بـه زۀ نـۀ یـم دلبـره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدايــــه ســــاتندوی شـــی د تقـــدير د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبير د هغوخلقـــو

په عشق اوملي ننګ کښې چې رحمان اوخوشحال خان شي
شـــهرت دې پـــه دنيـــا کښـــې عـــالمګير د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــې زولنۍپښوکښـــې زنځيـــر د هغوخلقـــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټيټـــوي نـــۀ
د ښـــکليو محفلونـــــه دي جـــــاګير د هغوخلقـــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د ميـــرې مـــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــوقتلؤل ســـتا پـــه تقريـــرد هغوخلقـــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍ چې د چـا لاړې
پــه ورانــه پښــتونخوا کښــې کــوم ويــرد هغوخلقــو

چــې هــيڅ يــې هــم د جنــګ ترهګــرۍ ســره کــار نــۀ ؤ
د ختـــو مېلـــې رنګـــې کړے خنزيـــر د هغـــو خلقـــو

چې خپـل جانـان يې خپـل شي او رقيـب لـه منځـه اوباسي
مهجــوره کـــه منـــې چـــې زۀ يـــم پيـــر د هغـــو خلقـــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيـــا چـــې زړهٔ مـــې نـــن ژړا کـــوي دا څـــه دي
يـــار د چـــا ســـره خنـــدا کـــوي دا څـــه دي

د تنکـــي ځلمـــي مـــرګې کـــه ظلـــم نـــهٔ دے
بيـــا چـــې دا پـــه پښـــتونخوا کـــوي دا څـــه دي

کـــور مـــې رنـــګ شـــو در پـــه در چـــې ګرځـــوي مـــې
ظالمـــان پـــه خلـــهٔ د چـــا کـــوي دا څـــه دي

زمـــا کـــور کښـــې دي د ســـرو وينـــو ډنډونـــه
دے پـــه خپـــل کـــور کښـــې ګـــډا کـــوي دا څـــه دي

د ګلونـــو لـــو مـــې ګـــډ شـــو ځکـــه ژاړم
خپـــل پـــردي چـــې دا پـــه مـــا کـــوي دا څـــه دي

پـــه بـــدل کښـــې د وفـــا دې هـــم مهجـــوره!
چـــې دې يـــار څـــومره جفـــا کـــوي دا څـــه دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټـــول نازونـــه ورمــــه دا وفــا نـــۀ ده څـــه؟
تـــۀ مـــې بېګـــا ســـبا رټـــې دغـــه جفـــا نـــۀ ده څـــه؟

غریب بنیـان کښې هم خولې د ے تـه خپـل کوټ اوګوره
دا پــه ګرمــۍ کښې پـه غریـب پـورې خنـدا نـۀ ده څـه؟

،، بابـا روټــۍ روټــۍ،، دا چغـې د دې کــور نــه راځــې
پـــه دا مــانۍ کښـــې دا ســـندرې دا ګـــډا نـــۀ ده څـــه

حـــق د واکـــدارو د ے مـــنم د دنیـــا ټـــولې مـــزې
زمـــا د پـــاره یـــې روا هـــم تمنـــا نـــۀ ده څـــه؟

ستا د پنځـو سـتورو هوټـل کښـې شـته شراب او شـباب
وچــه ډوډۍ مالـــه تنبـــو کښــې هـــم روا نــۀ ده څــه؟

چې پـه دې ملک کښې تـرې تـر ټولـو زیاتـه وینـه تـوی شـوه
مهجـــوره پېژنـــې زمـــونږه پښــتونخوا نـــۀ ده څـــه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغــــه مــــې تنبـــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقيــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

سـکه ورونـه چـې پـه يـؤ کـور کښـې او سـيږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ينګلـــي ســـره ګرځـــي

يــؤ جهـــان شـــي غرېـــو نيـــولے بـــوره مـــور چـــې
د يـــؤ ســـري زوی د څلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
يـــؤ ســـړے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقيـب ژاړي چـې مهجـور او جانـان يـؤ ځـاے
دۀ پـــه ســـترګو دي ليـــدلي ســـره ګرځـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا تــه دي پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چا تــه دي خــوا ږه پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې ربښــتیا وايــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پــه لونــده ژبــه لونــدې خبــرې اونــۀ کــړې

مــا چــې زلفــې يــادې کــړې سپين مخــې راتــه اووئيــل
بيــا ګــورې پــه سپينه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو، وې خبــردار شــه يــاد لــره
بيــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــي پــه واک ســترګو تــه اووايــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

ځــه ربيــاره يــار تــه وايــه هغــه څــۀ چــې زه وايــم
ګــوره ســم ســړے يــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نــن دې پــه تــرؤه تنــدې تــروې خبــرې اونــۀ کــړې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرور د ے شیطاني صفت دهوكې دي خطرناكې
بې ځایه غورې ترې او لافې دي خطرناكې

بې فكره پكښې مۀ گرځه اشنا وزیرستان د ے
دا غرونه پالې نارې او كندې دي خطرناكې

منم چې ستا وسله ده زوراوره خو دا واوره
زمونږه پخوانۍ زړې وسلې دي خطرناكې

رقیب په غصه راغے په اوږه توپك نیولے
په مونږ وینې چې نن مې ارادې دي خطرناكې

مسلم په لا اله باندې جنگیږي بې وسلې نه
كافر په دا یقین چې یې فتنې دي خطرناكې

مهجوره! هدیرو د شهیدانو كښې ډېر گرځه
دښمن ته تر ژوندو دا هدیرې دي خطرناكې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منـــده
شـــــي جذبــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــتونخوا ده هغـــــه کونـــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــتنه دې کــــــړه بربنــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګي شـــي څـــه غرغنـــده

«««« »»»»
ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه خـو ګـرم یـو خپـل څـه د حـالاتو پـه قصـور کښـې
رو شـوه حیـا ختمـه د پښـتون پـه لـور او خـور کښـې

لوڼـه د حـوا تـه هـم اسـمان لـه شـرمه شـین شـو
مـا چـې څـه لیـدلي پـه دا سـترګو دي لاهـور کښـې

یـؤ چوپتیـا وي بـل کښـې لـوبې ماشـومان کـوي
فـرق دے فقـط دا پـه یـوه مېلـه او پـه کـور کښـې

زوی چـې څـومره خـوړ او خـوش اخلاقـه وي نوسـیال یـې؛
نشـته دے پـه ورور نـۀ پـه عزیـز نـۀ پـه تربـور کښـې

خـورې پښـتنې بـې سـتره مـۀ ګرځـه پیـدا کـړه؛
کومـه غېرتـې جذبـه چـې وه ملالـه تـرور کښـې

خـوري یـې د غریـب نهـر بچـې نـو غورځـوه یـې مـۀ
نیمـه سـوځېدلې هـم روټـۍ سـتا پـه تنـور کښـې

مینـه کـه ګنـاه وي نـو بـې شـکه ګناهګـار یمـه
نـور څـه ګنـاه نـۀ ویـنم لالیـه پـه مهجـور کښـې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدایګو چې ګهرۍ ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وینو قطارونه
خوب کښې وینم ځان چې په ژړا یم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پرکار کښې
پروت چې شهیدان وو سرې سبوري د پربغل کښې

تورې سترګې مۀ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپیرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غریب جوړ کړې خودکشۍ ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وینو پکار دے
دا که نۀ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مينـــه ښـــۀ وي چـــې د مينـــې پـــه دســـتور شـــي
بـــې دســـتوره مينـــه هـــر چـــا تـــه پېغـــور شـــي

غـــــم د هـــــرې لـــــوپټې بـــــه درســـــره وي
چـــې جينـــۍ د پښـــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چـــې غريـــب د ګـــران وطـــن مـــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بيـــا مـــې بـــولې
زۀ موســـىٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مينـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــور هغـــه بـــد قســـمته شـــاعر زۀ يـــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««««»»»»

مئ کال 1972م

يادګېرنـه: دلتـه د موسـىٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه اسـتعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـۀ دے چې ګنې پېغمبر نـۀ منمـه او نـۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــر ککـــرو د هوښـــیارانو تـــه خبـــر
کـــه لېونیـــانو زولنـــې مـــاتې کـــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـپورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــا کچـــه غونـــدې ځـــوانۍ د خلقـــو
ډېـــرې پخـــې پخـــې تـــوبې مـــاتې کـــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــانو سلســـلې مـــاتې کـــړې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستر ګو د دوربين کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبيب محب قيصه ده

قلم چې د صابر وينې د زړۀ څخوي بيت شي
زړ ګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګودخوشحال کښې شاعري حيض الرجال د ے
غزل کښې د رحمٰن د دروېشانو يؤ قيصه ده

نازيږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خيال کښې د بابر ژوند د خوندونو يؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي يارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوند ے هلاکو خان يا چنګيز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزيرستان باندې يې کړې بيا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبــه راځــي د چــا د لوريــه خــړې يــې پــه چــا کــړې
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کـــږه ده

چــې کــوم کــو ډګــر پــه ګــران وزيرســتان وکړلــې کــوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چـې نيـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــــږه چـــــې وي ټيـــــډې کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخــت چنګېــزه ســتا بــه هــم راځــي نېټــه د مــرګ
اے نــن خــو دې پــه خلــۀ نــوم اخســتل هــم يــوه فتنــه ده

څــه کــار چــې چرتــه اوشــي ګنــاه ګــار بــې ګنــاه نشــته
څــوک هــم چــې مــخ تــه راغــے نــو خطــا کــړې هغــه ده

مهجــور تــه دې قســم وي چــې څــه برخــه پکښــې واخلــي
پکـــــار د پښـــــتونخوا چـــــې قصـــــيده کـــــه مرثيـــــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وایـم اشـنا چـې هـر ژونـد ے د مرګـي نـۀ د ے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړ ے د مرګـي نـۀ د ے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه یـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه د ے د مرګـي نـۀ د ے

زړۀ دې کـانړے د ے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني یـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ د ے

چــې نفــرت ترینــه تښــتیږي محبــت ورغــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـین کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نۀ د ے

د دې ځــوان د زنکــدن هــره ســلګۍ د ارمــان ډکــه
ربــه دا د ارمــانونو ډک زړګــے د مرګــي نــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خو خپـل سـپي تـه بېگـا سبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سـپـے د مرگـي نـهٔ د ے

تـهٔ چې ملک هم ټول يؤبولې بيا پـه يو ملک کښې دننـه
دا پښـتون دې خېـرد ے مـري خـو پنجـابے دمرگـي نـهٔ د ے

يـؤ تـه بم پـه لاس کښې ورکـړې بـل کـاپيۍ او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرگ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرگـي نـهٔ د ے

مصــور تـــه مـــرگے راشـــي تصـــويرونه کلـــه نـــهٔ مـــري
چې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! د ے د مرگـي نـهٔ د ے

د مهجــور دي ارمانونـــه ټــول پـــوره خـــو يـــاران وايـــي
د اويـــا کـــالو شـــاعر تـــر څـــه مـــود ے د مرگـــي نـــهٔ د ے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لويـــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې يـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځيرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

يمه پښتون زما بې سرو ساماني مهٔ ګوره
زهٔ طاقتور مغرور ملکونو سره لوبې کؤم

په سپينه ږيره چې استازې د مرګي وينم
زه د نيمګړيو ارمانونو سره لوبې کؤم

شايد چې خلقو ته به ښکارم ليونے غوندې زهٔ
زهٔ د ځوان مرګو د قبرونو سره لوبې کؤم

مهجوره!کله هم چې څوک زما په خوا کښې نهٔ وي
ستا د خوږو يادونو سره لوبې کؤم

«««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــري چرتـــه ځوابونـــه شـــونډې ســـرې
شـــرموي ســـرۀ ګلابونـــه شـــونډې ســـرې

کـــــړي دنيـــــا د زړۀ بدلـــــه را بدلـــــه
راولـــــي انقلابونـــــه شـــــونډې ســـــرې

ســـپين مخونـــه قرارونـــه د زړۀ يوســـي
وړي د ســترګو نــه خوبونــه شــونډې ســرې

ګرانـــې! وايـــه د چـــا خوبنـــه دې تـــالا کـــړه
دا چـې راغلـې سـره لاسـونه شـونډې سـرې

تــورې زلفــې تــورې ســترګې چــې څــه بــولې
دي د ميـــو ډک جامونـــه شـــونډې ســـرې

تصـــور د ښـــکلي يـــار کـــوه مهجـــوره!
تــورې زلفــې ولونــه ولونــه شــونډې ســرې

«««««»»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغـــرب تهـــذیب چـــې اورســـېد کمـــال تـــه
اوس بـــه درومـــي ننـــداره یـــې کـــړه زوال تـــه

تـــا راکـــړې چـــې وه نخښـــه مســـافره
ژاړم هـــر ســـبا بېګـــا هغـــه رومـــال تـــه

د پښـتون پـه لـر و بـر کښـې چـې وېـش پـوخ شـي
شـابه زور ورکـړه تـور مخیـه خپـل دېـوال تـه

چـې شـنې ونـې یـې پـه سـر بانـدې ګـډا کـړي
تـا تـره لغـړ سـر نـۀ رسـي شـوال تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلې شـــال تـــه

ګـــډې ودې لیـــوني زړۀ تـــــه رادرومـــــي
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خیـــال تـــه

پیغـــام ورکـــړه د یـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه یـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا کــه ایښــے بیـا پــه زلفـو کښــې ول نــهٔ وے
زهٔ لګیــا بــه د تیــارو پــه مــزل نــهٔ وے

عاشــقي بوالهوســي بــه ســره یــو وو
کــه پــه مینــه کښــې ؤ دار تــه ختــل نــهٔ وے

کـاش چــې نــهٔ وے رقیبـان او ښـکلي ډېـر وے
دا ســپېره ازغــي پــه خنــګ کښــې دګـل نــهٔ وے

کــس نــاکس بــه نــهٔ لیــدې پښــتنې خــورې
کــه بــې وختــه دې وتــل رواتــل نــهٔ وے

زړهٔ مــې غــواړي چــې ښـکاره مــې مینــه نــهٔ شـي
چــې هیڅـوک مــې پــه دې لاره کښــې مـل نــهٔ وے

د مهجــور پــه عاشــقۍ بــه څــوک خبــر ؤ
کــه لــیکلے یــې دا ښــکلے غــزل نــهٔ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــوره دې غـــوارم ابـــادي ډېـــر مـــې پـــه تـــا وژړل
بـــس زيـــاتي ګـــل اوسې مـــا ډېـــر پـــه پښـــتونخوا وژړل

دا د ســـلګو چـــې نـــامعلوم غونـــدې اواز اورمـــه
چـــې دا بـــاز ګشـــت زمـــا د ويـــر ؤ کـــه بـــل چـــا وژړل

مـــا خـــوب ليـــدو چـــې څـــوک پښـــتو د دوزخ ژبـــه بـــولي
پـــه دا خبـــره ســـتر حمـــزه تـــر مـــخ زمـــا وژړل

دلتـــه ځوانـــان پـــه وينـــو ســـره هلتـــه يـــې بـــورې مينـــدې
پـــه چغـــو چغـــو مـــې پـــه آاو هـــم پـــه دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک پـه مـلا پسـې لګيـادي څـوک منبـر مـاتوي
پـــه بـــې وســـۍ مـــې د منبـــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خنـــدا نيـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بيـا وژړل

تـــه نـــا پـــوره ارمـــان تـــه نـــه ګـــورې نيمګـــړې دنيـــا
کـــه چـــا مړګيـــه د ارمـــان پـــه نيمګړتيـــا وژړل

مـــا ټـــوقې نـــه دي زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتيا وژړل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروؤ ته ګورم
د چا به پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصیبت نهٔ دے مصیبت د مینې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غریبانو ؤ سلګو ته ګورم

««««»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایه رښتیا چې ته غلط په دې ګمان یې که نه
دا نور د زمکې دي او یؤ ته د اسمان یې که نه

ظالمه زړۀ خو دې لا غواړي نورې سرې وینې هم
وایه پښېمان په دې بې وخته مرګ دځوان یې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلے په رنګ پنګ وزیرستان یې که نه؟

د کشمیر ظلم د لمحه لمحه په خلۀ دے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان یې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر یې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان یې که نه؟

ته په تشبیه او په تلمیح باندې ځان مۀ کړوه
مهجوره وایه خوښ په امن او امان یې که نه!

«««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سړيه لږ خپل کار ته فکر وکړه
چې پرې نور ځي هغه لار ته فکر وکړه

غم د خېټې دے د قام په نوم اخستے
د وطن هر يوؤ واکدار ته فکر وکړه

ستا د کور د پردې خيال نۀ ساتي ګوره
د خپل کور دې څوکيدار ته فکر وکړه

دا زړګے مې دے جوړ وران وزيرستان کړو
خدائے ته ګوره لږ دې خوار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جيبونه ډک کړي
ووټ دې ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

وطن خوار شو هر څه لاړل سوئيزر لېنډ ته
اے مجهوره دې سرکار ته فکر وکړه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصـه د خـوږې مینـې اختتـام تـه کلـه رسـي
رڼـا د داسـې نمـر ده چـې ماښـام تـه کلـه رسـي

دا داسـې وخـت تیـري ده د اسـرار او رمـوز ډکـه
چـې وخـت ورتـه ولاړ وي دا انجـام تـه کلـه رسـي

فرهـاد او شـیرینۍ او د لیلـیٰ مجنـون خبـرې
پـه داسـې کنـایو کښـې څـوک پیغـام تـه کلـه رسـي

ژونـدون داسـې سـفر دے مسـافر تـه پتـه نشـته
د نمـر سپوږمۍ پـه تـګ کښـې بـه مقـام تـه کلـه رسـي

شـاهي سـترګو لیـدلے څـه کمـال ؤ پـه ایـاز کښـې
ډېـر لـوے لـوے وزیـران هـم دې غـلام تـه کلـه رسـي

یـؤ بـل تـه د یـارۍ نمائشـي غـاړه وتـل خـو؛
د لـرې نـه پـه زړۀ دعـا سـلام تـه کلـه رسـي

تـۀ نـوے مـین نـۀ یـې اے مهجـوره! هسـې زړۀ خـورې
سـتا شـعر د تـازه مـین کـلام تـه کلـه رسـي

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــدام بــه نــۀ وي دا ځــواني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته
د دنيــا هــر څــه دي فــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

پښــــتنې خــــورې دا خبــــره تاتــــه نــــۀ ده بايــــدۀ
,, زمــا صــورت زمــا مرضــي،، دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

د خــــان زامنــــه دا خــــاني درتــــه د پــــلار پــــاتې ده
او ســتا تــر ژونــد بــه وي خــاني دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

تمــه د ګــل تــرې مــۀ ســاته د چــا پــه زړۀ کښــې چــې تــه
کــرې بېګــا ســبا ازغــي دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه تــوقې نــۀ دي دا ,, کورونـــا ،، حفاظــت تــرې کــوه
د نــن ســبا دا بیمــاري دا هــم پــه خیــال کښــې ســاته

دخــان زامنــه د غریــب بچــي یــې خــوري قســم دے
خوراک دې کم کړه د خپل سپي دا هم په خیال کښې ساته

دا تــوري زلفــې ډېــرې مــۀ چېــړه زمــا نظــره
وي په ځنګل کښې ازمري دا هم په خیال کښې ساته

چــې دالهــام سلســله کلــه هــم شــي بنــد مهجــوره!
بیا په زور مۀ کړه شاعري دا هم په خیال کښې ساته

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمـــي زړونـــو تـــه ازار مـــه جـــوړوه
خــدا ے تــه ګــوره نــن سـینګار مــه جــوړوه

تـــوري زلفـــي تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـن مـې یـاد کـړه چـې ژونـد ے یـم ګرانـه یـاره
پـس لـه مرګـه مـې ،،یـاد ګـار،، مـه جـوړوه

پـــوخ ســـړک د امیرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غریـــب تـــر کـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــې ښـــکلا وي ډېـــر مخیـــزه
یـؤ سـپین مـخ یـې هـم معیـار مـه جـوړوه

کـــه دېـــوال د ختـــو کـــور مـــې د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پکښـــې لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوویســتې
مــا پــه نــاکړیو ګنــاهونو هــم تــوبې اوویســتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
رېبــار هوښــیار ؤ پــه تراخــو کښــې یــې خــوږې اوویســتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشــحالۍ پــه بهانــه دې تــرې جــامې اوویســتې

د راز ورغــومي بــه دې شــي ټــول د لېوانــو خــوراک
د زړۀ لــه شــپول دې د رازونــو کــه رمــې اوویســتې

شــاید کمــے زمــا د لوریــه د اظهــار وي پکښــې
زمــا د شــعر نــه هــر ســړي بېلــې معنــې اوویســتې

د زړۀ ملنګــه تــش کچکــول لا د ارمــان ګرځــوې
د زیــارتونو دې پــه ډېــر طلــب کــولمې اوویســتې

د تــورو زلفــو پــه ځنګــل کښــې خطرنــاکې منــډې
مهجــوره! هســې دې پــه ځــان بانــدې خــولې اوویســتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنــون خیــرې ښــکلې ښــکارې پــه صــحرا ګرېوانــه
پـــه تـــا روپـــۍ مـــزه کـــوې اے د لـــېلا ګرېوانـــه

تښـــۍ دې پـــرې دې څـــه ببوســـه ،بـــې څښـــتنه غونـــدې
لاره کښـــې پـــروت یـــې بـــڅه بګیـــرې اې د چـــا ګرېوانـــه

هیلـــه د چـــا د راتـــګ شـــته خوکـــه دا هیلـــه نـــۀ وه
نـــن خـــو مـــزې کـــړه خپـــر دې نشـــته دے ســـبا ګرېوانـــه

چـــا کـــړې د دیـــن پـــه نامـــه بـــڅه چـــا د دنیـــا پـــه هیلـــه
چـــا نـــه دې وژغـــورو د ګرانـــې پښـــتونخوا ګرېوانـــه

دلتـــه مـــې ورور پـــه وینـــو ســـور دے هلتـــه کونـــډه مـــې خـــور
د چـــا د چـــا پـــه غـــم دې وخیـــرم زمـــا ګرېوانـــه

مهجـــور تـــر څـــو بـــه پـــټ غمونـــه پـــټ لـــه خلقـــو ســـاتم
پرېـــږده چـــې خیـــرې دې نـــنووینـــې د نیـــا ګرېوانـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قيمتـــي خبـــرې
يـــا د الله يـــا د رســـول او يـــا قـــامي خبـــرې

تـــۀ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــۀ دې اورې د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـتون کـه يـؤ نـۀ شـي پنجـره بـه پښـتونخوا وګرځـي
وې بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معيـار د حُسـن يـؤ سـپين مـخ نـۀ دے فقـط لاليـه
دا ډيـــر اړخونـــه لـــري نـــۀ د يـــؤ مخکـــي خبـــرې

پيغـــام شـــپيلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پيغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپيره نصـــيب مهجـــوره! د پريغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پريـــږده بـــس کـــوه د يوکـــاڼکي خبـــرې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خاورې شؤل

ړنـګ ځلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ويـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم څکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خاورې شؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مينې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بيا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هيڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه يۀ ځلې دا واورمه
پتے مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غريب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تياره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تيندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ویشو مونږ د یؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بیلتون
ماته له ورایه چینګې داړې خندېدل غمونه

هغه یادونه ستا د شونډو سپین رخسار وو کنه
ماته په سرو سپینو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنیاګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د وير د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په يوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ويجاړه دنياګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنيا ترې په خندا خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټې په سر
چې د هر چا د زړۀ په زمکه يې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرين چې يې وېشل غمونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه ننني ګلونــــه
پـــه ګلدســته کښــې يــې خــوښ نــهٔ دي پرونــي ګلونــه

دې تــا پـــه مېــز دي ګلدســتې د ســرو ګلونــو پراتــې
ماتــه پراتــه دي پـــه ســرو وينــو کښــې ځلمــي ګلونــه

خپـل بـاغ سـاتي خـو د ګـل چيـن دا تـور مخـي تـه ګـوره
پــردي امېــل تــه پښتونخواکښـــې شــوکوي ګلونــه

پــه خصــمانه د ماليــار هــم مقابــل نــهٔ شــي کېــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونـــــو پنجـــابي ګلونــــه

معيـــار د حُســن انتخــاب د چــا وي څــه د چــا څــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرهٔ اننګـــي ګلونـــه

د ګــل صــفت چــې کــوې بــد پــه ازغــو هــم مــه وايــه
د کــس نــا کــس د لاســه ژغــوري دا ازغــي ګلونــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرق د سپېره رقیب او خوږ رېبار په مینځ کښې دا دے
د یو خبرې وي ازغي بل وروي ګلونه

ماته بهار او خزان ستا دا پستې شونډې ښایي
دا یؤ سپړدي ګلونه بل دے غوڅوي ګلونه

کړو ستا د شونډو هم رنګې ګلاب د ګلو باچا
ګنې په بوی کښې څه کم نهٔ دي د ببري ګلونه

خیال کوه نن په پښتونخوا کښې چې تهٔ څنګه رېبې
داسې رېبلي تا پخوا وو بنګالي ګلونه

مهجوره! څوک خپلو ګلونو ته قبرونه کیندي
څوک په مزه خپلو غوړونو کښې ټومبي ګلونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــاکې مینـــې پــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پـــه خـــوارې ټکـــي دجانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـا د ډېــرې خــوږې سـيمې بــدبختۍ تــه ګــوره
پکښـــې ایــرې شــولو ځوانـــان اورونــه ولګېـدل

د بـل د پـاره مـو چـې خپلـه پښـتونخوا ورانـه کـړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـۍ ځـواني کښـې ارمانونـه غرونـه غرونـه پراتـه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـې ژنـې مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس د ې
ژنـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـوره! ګټـې د دنيـا چـا پکښـې ډېـرې وکـړې
د ځينـــو خلقـــو پـــه ایمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحـــدت نـــه د کثـــرت پـــه لـــور پربـــږم
خـــدا ے خبـــر چـــې د خلیـــلؑ ســـره ســـمیږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زۀ بـــه خنـــدیږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بیـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهیږم

خپلـــې مـــړې ایـــرې بـــه بلـــې کـــړم چـــې پـــوے شـــم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقــدس د هــر تــړون دومــره خیــرن شــو
چاتــه ،،خپــل ،،وئــیلے نــۀ شــمه شــرمېږم

یــم ډیــوه تــورو تیــارو د چاپېرچــل تــه
د حــالاتو ســبلۍ تیــرې شــوې بلېــږم

تــه مــې یــۀ ســاعت لــه زړۀ نــه بهــر نــۀ کــړې
وایــه چــرې ســتا پــه زړۀ کښــې هــم غړېــږم

تصــور د لالــي هــم د ده راتلــل دي
مهجــور ځکــه پــه جــامو کښــې نــه ځــایېږم

«««»»»»

یادګېرنــه: دا شــعر د پښــتو د یــوې مشــهورې ټپــې تــر اثــر لانــدې مــا لــیکلے دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ایښې کرېږ پګړۍ بې وخته لګي

یؤ د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د ورېمو سیلۍ بې وخته لګي

لیک د دېوال چې اپوته د غرور سترګې ویني
د مات قلم ژبه تتۍ تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د یؤ غریب د خوړین بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه یې ته له قهره چا ته شونډې چیچې
د ګل په پانو پام کوه ږلۍ بې وخته لګي

چې په زړۀ سرې ویني وي پنډې خلۀ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خو لګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غیرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سینه ګولۍ بې وخته لګي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا يادونـــــه دي د چـــا چـــې ژړوي مــــې
د ځـــوانۍ لـــه درانـــهٔ خوبـــه ويښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـيلۍ د ژمـــي
څـــه تيـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
،،مـــه مـــې ږده پـــه داسې سر چـــې ټيټـوي مـې،،

لېونتـــوب د مينـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مينـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــي دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه يـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بيـــا تيـــار اوســـه مهجـــوره!
چـــې مـــې کلـــي کښـــې پربـــږدي کـــه ليـــږدوي مـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وير د وران وزيرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرى،ته يې ورواچوئ او مۀ يې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل يې هم ولولئ او بل ته يې هم اورسوئ
قيصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالکې روټئ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا دې نوے غم راواچوۀ زړګي ته
بس دے نۀ مې شي زړۀ نوره زندګي ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وينم
پښتونخوا چې زۀ دې ګورم بربادي ته

که دې زړۀ غواړي چې ګل مومې بلبله
نو اول لاسونه واچوه ازغي ته

په لاس ورشي چې ثواب ملا صاحب ته
کړې تيار يې تنکے ځوانه فدائي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـته تـش پـه نـوم اسلام اباد دے
اســلام نــۀ وایــي پــه نــوم مســلماني تــه

ځــانمرګي پــردو بچــو تــه ثــواب بــولې
دا ســبق بــه کلــه وایــي خپــل بچــي تــه

پــه الــزام د ترهګــر بــه ګرفتــار شــې
خیــال کــوه مهجــوره! خپلــه شــاعري تــه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښــې مــو د يـؤ ځـا ے د ناسـتو ورانـې ويجـاړې شـوې
لاړې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې څـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونـه چـې د ژرنـدې ګرځـې يـؤ بـل تـه څـه نـهٔ وايـې
مـنځ کښـې يـې کـولمې بـس د دانـو ورانـې وې ويجـاړې شـوې

تـور کارغـان چـې راغلـل ګـل ورينـه سـيمه خـړه شـوه
جـوړې ځـالې پرېښـوې ګوګوشـتو ورانـې ويجـاړې شـوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـۀ وي داسـې ګـلان شـته چـې یـې
پـانـې د مـزار پـه ګلدسـتو ورانـې ویجـاړې شـوې

وه د سیاسـت قیصـه مـلا غلطـه پېښـه کـړه
مینـځ کښـې خپـل خـانې د پښـتنو ورانـې ویجـاړې شوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه یـوه سـپږه پسـې اوسـېځي
مېلـې مـو پـه شـر بـس د یـۀ څـو ورانـې ویجـاړې شـوې

زور خـو لګـوي مهجـوره بیـا بـه لېـونے ګـورې
بـس کـه څـو کـړې د زولنـو ورانـې ویجـاړې شـوې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـا ممکـن دي چـې پـوره شـي لیکـل غـواړي
سـتا صـفت د حُسـن یـاره لیـدل غـواړي

پـه پـردو خلقـو ګمـان د ورور د مـرګ کـړې
دا ګمـان پـه خپلـو خلقـو اول غـواړي

شـنې جـامې د ګلبدنـه دومـره خونـد کـړي
لکـه شـنې پـاڼې ښـکلا چـې د ګـل غـواړي

لاړل سـتا بچـي سـېلونو د لنـدن تـه
شـاګردان دې پـه سـرو وینـو لامبـل غـواړي

تضـاداتو د تـدریس تـه دې حېـران یـم
یـؤ بچـے کتـاب ټوپـک پـه لاس بـل غـواړي

پـه کاغـذ چـې د لوسـتونکي اوښـکې تـوی شـي
اے مهجـوره زړۀ مـې داسـې غـزل غـواړي

«««««»»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــــار د مینـــې ترنګـــوم پـــه ابـــتلا کښـــې
پټـــوم ســـرې ســـلګۍ زۀ پـــه خنـــدا کښـــې

ارادې مـــــې د تســــــخیر د کائنـــــات دي
نـــن کـــه ســـترګې غړومـــه پـــه خـــلا کښـــې

چـــې دې ګـــورم ســـر تاپـــا د وطـــن ځوانـــه
کـوټ پټلون یې نـور څـه نۀ وینم پـه تـا کښـې

چـم ګاونـډ ورلـه راځـي تـه ورلـه راشـه
پـه مړیـدو د ے سـتا مـین سـبا بیګـا کښـې

کـــور محلـــت د عاشـــقانو پکـــار نـــۀ وي
د مـــین ځـــولۍ پراتـــې وي پـــه بېـــديا کښـــې

چـــې دې زړۀ نـــه ژاړي مـــۀ ژاړه مهجـــوره!
زیـــان د دیـــن او دایمـــان دی پـــه ریـــا کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړۀ ورکــه ســودا کــړه
دا ســـپيره رقيـــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي رواڼـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چــې کشــمير کشــمير دې هــر وخــت وظيفــه ده
پــه دا خلــۀ خــو يــۀ ځــل يــاده پښــتونخوا کــړه

پــه دا خيــال چــې پــه دېــوال پــورې هــم غــوږ دي
د رقيـــب لـــه ويـــرې مـــا دېـــوال تـــه شـــا کـــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقيـــب کـــړې
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه فکر د انجام نۀ کړي جذبې چې لېونۍ شي
سروي کاندي غټ غرونه ارادې چې لېونۍ شي

هیڅ غم ورسره نۀ وي د حدیث د پېغمبر بیا
ماتیږي لرې وځي به رشتې چې لېونۍ شي

پوره پوره ښارونه هم کودري کړي د ختو
مني د سمندر هم نه چپې چې لېونۍ شي

نظام د کائنات هم خپل په خپله ټول چلیږي
منکرې د خالق شي عقیدې چې لېونۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نۀ وي
د ژوند کندو لېړو کښې فلسفې چې لېونی شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونی شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړېږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونی شي

لوګې چې کوي زړۀ نو اسویلي خېژي له خلې نه
مهجوره اېرې هر څه کړي لمبې چې لېونی شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـــه د للمـــې دا بـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه
او زمـــا دا ځـــو يـــاران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

پـه ډک محفـل کښې مې پـه چا دي چې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا يـــؤ ګـــران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

زمـــا پـــه زړۀ چـــې دي هغـــه يـــې پـــه تنـــدي ليکلـــي
د خـــوار زړګـــی دا ترجمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې يـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا يکـــه زار او ياقربـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د بـــڅه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دي دا ځـــو روغـــې تنـــې
دا ځـــو تنـــې د بـــڅه ګرېـــوان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

د ايمـــان برخـــه ده مهجـــوره دا رښـــتيا وئيـــل هـــم
ربـــه دا برخـــه د ايمـــان خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ماسره نن راغے د څنګزن نه بغیر
رقیب ځان یوړو په نوکارو د پمن نه بغیر

د ناکامۍ په غم چې مات کاندې خپل سر په تېشه
یا به پښتون وي یا بل څوک نه د کوهکن نه بغیر

یؤ پنجابي چې په مورچه کښې هوا خلاصه کړله
پښتون خندل چې ځان له ښۀ وم د ټېزن نه بغیر

پښتنې خورې ستا زړه لوپته ښۀ ښکارېده
مشکنې یې ښکلې وې په خدا ے چې د چلمن نه بغیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي یادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د څښتن نه بغېر

توره لالیه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې یې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکیږي د سیزن نه بغېر

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونـــدونو ډک وختونـــو تـــه دې خېـــر وي
ګرانـــه يـــاره ســـتا يـــادونو تـــه دې خېـــر وي

د هجـــران چغـــې مـــې ړنګـــې پنګـــې يو ســـې
پـــــالو نــــارو ګړنکونــــو تــــه دې خېــــر وي

هـــيڅ اثـــر د يـــار پـــه کـــانېي زړګـــي نـــۀ کـــا
د مــــلا ؤ تعويــــذونو تــــه دې خېــــر وي

مـــراد اونـــۀ شـــو اوس تـــول پـــه کـــاڼو ولـــه
لېونيــــه زيــــارتونو تــــه دې خېــــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــــې پکښـــــې مـــــزه د بنګـــــړو کانـــــدي
د پښـــــتون دا مړونـــــدونو تـــــه دې خېـــــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

ټـول تـور مخـي او شـين سـترګي درتـه يـؤ شـو
پښـتنې سـيمې سـتا غرونـو تـه دې خېـر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــؤ کېـــدو شـــي
اے مهجـوره ســتا شـعرونو تـه دې خېـر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګران تېکي راوړل څه مشکل نهٔ دي په غزل کښې
خو ستونزې پېدا کيږي د پښتون په پوهول کښې

اے ښکليه ياره ستا د هرې ښکلې ادا ځار شم
خو دا مې نهٔ خوښيږي د رقيب سره خندل کښې

بد مه وايه خپل مشر ته د قام تر هغې پورې
تر څو چې يې اونهٔ وينې د قام په خرڅؤل کښې

څه چل چې ترې د ښکلو د اوبو نه شي ټانک ته
تر هغې بې فائدې دي زر ډېمونه په ګومل کښې

خندا کله کوې او کله ګونځې تندے ګرځې
د يؤ نه دې قربان شم خو قيصه ده په دا بل کښې

فقط هم د ماستو او د چوني خبره نهٔ ده
خو بل څه وو باچا د وخت ليدلي په ببربل کښې

رقيب دله که نهٔ وے زما ښکليه راته وايه
مانع دي درته څه د خپل مهجور خوا ته راتلل کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې مې ارادې مې ولولې مې شې سېوا
دا خیال چې زړهٔ ته راشي رادرومې به ته بیا

کېدے شي چې بیا هره ونه شنه د پښتونخوا شي
د چا د غاړې هار ته د سورګل په تمنا

لګیا یُو نن خو زهٔ او ته آ خپله خپله وایو
خبر یې؟ چې به څه وي د وختونو تقاضا

چې جوړ یې په تا نهٔ کړم د بابا زنګینې تورې
حېران یم چې به څنګه وي تقدیر د پښتونخوا

وختونو پرې ثابته بې غرضي کړه ستا په خپله
مهجوره د کالونو راشه غواړي دې اشنا

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـــا دې مشـــهور مـــونږه ښـــاغلي نـــهٔ وے
یـــا پـــه نـــاکړدو دې تـــا غلـــي نـــهٔ وے

آ د مـــزري خپلـــې ،،څـــوت،، مـــو ښـــهٔ ؤ
چـــې مـــو بوټونـــه اغوســـتلي نـــهٔ وے

د خپـل بيـړي ټيپـک پـه خواکښـې مـړه وے
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــهٔ وے

زړې جـــــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــه
خـــوريې خورځـــه خـــور مـــې ليـــدلي نـــهٔ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمه دا تنکي ځلمي دي
کور لوبېدی جنګ ته لېږلي نهٔ وے

یا خو زما وس وے د نویو جامو
یا مې بچي راته ژړلي نهٔ وے

توره تیاره کښې پروت په وینو ښهٔ ؤ
دا نمر سپوږمۍ دې راختلي نهٔ وے

اسان کار نهٔ ؤ په دښمن برلاسے
که له خپل سر نه دې دانګلي نهٔ وے

دا د وخت سپي پښتانهٔ نهٔ شي خوړے
که سپي دې خلاص کاڼي تړلي نهٔ وے

خندا مهجوره! پس له غم نهٔ راځي
غم نهٔ راته که دې خندلي نهٔ وے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښــکې اوښــکې دي نعــرې دي نــور څــه نشـــته
د نصــيب نــه مــې ګيلــې دي نــور څــه نشـــته

پــه زړګــي کښــې مــې يــې تــهٔ د زړګــي ســره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي لېلـــىٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــاراني دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

«««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه نظر نن د حالاتو په کتاب کوو
زما خواري او ستا د ظلم به حساب کوو

جینۍ په خپله رضا لاړه د اشنا سره
ورونه يې وايي چې د پلار به څه ځواب کوو

پلار يې وئيل چې خپل صورت خپله مرضي د جینۍ
ورونه د خور په طرف وو دوئي پېچ و تاب کوو

خلق يې ستا د شونډو سيال بولي نو ګورو به يې
باغ ته به ځو او ننداره به د ګلاب کوو

چې داسې اوتې بوتې وايي نو راځه خو کنه
څه انتظام به د رقيب خانه خراب کوو

یا خو مهجوره! ضرورت دے چې ټول يؤ شو سره
یا به تور مخي ته ټول عمرجي ,,جناب ،، کوو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدائے پیدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادۍ کښې ځان شریک وګڼه
په ځان هیڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

یا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او یا ګیله په خپلو څنو هاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وینې تویول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړۀ باچا دے په ظاهره یې غلط چې نۀ شې
خیال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــا واخســــتل خوندونــــه د يــــارانو د محفــــل نــــه
څـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قيصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شـي
څـوک کـور تـه اسـماعيل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امريکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـدې بـه دومـي تېتـې سـترګې د کابـل نـه

دا يــــوه درســــره وليکــــه پــــه زړۀ زمــــا د لوريــــه
ســــنګر تــــه ځــــه پــــه نــــره څــــوک خبــــر دي د اجــــل نــــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملـــے نـــهٔ شـــو نـــوره دا ګرمــــي وزیرســــتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګــي د پرېغــل نـــه

چې مړ یو امریکي کاندي بیا خبر که دے شهید شي
ډېــر لــرې نــه راغلــے شــابه اوزه لــه بورجــل نــه

ډېر ډېر مــې څــوروي يــوالے نشــته پــه پښــتون کښــې
مهجــوره څــه ســبق بــه دې څــوک واخلــي د غــزل نــه

«««««»»»»

یادګېرنــه : مــا دا غــزل پــه کــال 2009 م کښــې لــیکلے ؤ- کلــه چــې پــه خوســت کښــې د امریکــه د ســی،ائي، اے دا اوچتــې پــایې ووه(7) افســران پــه یــؤ ځــایې پــه یــوه ورځ مــړه کــړے شــؤل پښتــا ګــون پــه دې جنــګ کښــې تــر ټولــو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــه د غــم کلـــه د ظلـــم لاثـــاني مشـــقينه
ډېــر پــه خوشــي منــي دا زړۀ مــې د لالــي مشــقينه

تــو تــه وو يــودوي کــه نــه قبــد پکشــې اتيــا زره شــوې
تورمخيــه بيــا دې دي پېــل کــړي بنګــالي مشــقينه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتين سـير پـه وينـې
تــور مخيــه مــۀ کــوه نــور دغــه چنګيــزي مشــقينه

پاشـتين چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ويـايي تـه
پــه تورســرى د ميــژه مــۀ کــوه پــوځي مشــقينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غريبــونې تــل ظلمينــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ويــا يــه کــيم مفتــي مشــقينه

زړهٔ مــې تــانهوکې داى لــژ فکــر د زيــوتي ســره کــه
هـــره تانهوکـــه بنـــدې مـــهٔ کـــه د ازغـــي مشـــقينه

کلــه شــي مــوت روتــه ســبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه ســپينې لبچې کښــې خــو مــهٔ کــه پــه بنګــړي مشــقينه

مېــدون د مينــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګيــولي مشــقينه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبــــر یمـــــه بیــــا زۀ زمــــا ژړا بــــه ثنګـــــه وي
خــــو وایـــه ګلبدنـــه ســـتا جفـــا بـــه ثنګـــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـه وایـــو
خبـــر یـــې! د وختونـــو تقاضـــا بـــه ثنګـــه وي

دا وریځـــې د آهونـــو چـــې تـــرې پرخـــه راوریـــږي
خــو ښـکې کـه تـرې ږلـۍ شـوله نـو دا بـه ثنګـه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چـې اونـۀ سـوې
پـه وخـت کښـې د وصـال سـبا بیګـا بـه ثنګـه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې پـه یـوه خلـۀ بـه افغانـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا
چـې بـه پـوره زمـا ارمـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

فضـا د بـدر چـې امـت ځـان کښـې پیـدا نـۀ کـړي څـو
مـدد راکـوز بـه لـه اسـمان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

رقیبـه داخیـال دې چـې بیـا پـه زړۀ کښـې هـم تېرنـۀ شـي
دا چـې بـه سـتا زمـا جانـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

دا چـا سـپېرو سـترګو خـوړلې دے امکـان ئـے نشـته
ودان بـه خـر وزیرسـتان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

اوس پـه ډنـډر د ګـل بلبلـه تـه چغـار مـۀ کـوه
چـې بـه سمسـور بیـا ګلسـتان شـي نـا هـیح کلـه نـا

مهجـوره! زړۀ چـې پـرې راتـول شـي داسـې نشـته دے څـوک
مـور نـه بغېـر کـه ډک جهـان شـي نـا هـیڅ کلـه نـا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګيرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه ته مې وس نه وو د چاپېره د پوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمي ګلونه
ستړےيم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ما هم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنی وي په جذبو کارونه کیږي
د بږه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کیږي

د ژوند دا خر ډګر شي د همت په یوم ګلونه
چې پښه شي کړي وده په خولو کارونه کیږي

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کول هم
لیکو لولو او وایو په پښتو کارونه کیږي

لوی نیت لویه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـې چـې مغـزې مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټـپـه اودريـږي
اشــنا پـــه د ے دنيــا کښـــې د ژونـــدو کارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلـــې ارادې وي د ځلمـــو کارونـــه کيـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـه وي مـرګـې راشـي دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا يـــؤ څـــو کارونـــه کيـــږي

بـس خبـر د ے ايمـان غـواړه چـاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــه وايـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کيـــږي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وريـــږي
پـــه غـــم پســـې بـــل غـــم د ے بـــس غمونـــه دي وريـــږي

مـــږه زمکـــه پـــرې ژونـــدۍ شـــي دا فرمـــان د پـــاک الله د ے
دا زيـــر ے د ژونـــدون د ے بارانونـــه دي وريـــږي

لـــه ســـترګو اوښـــکې ځـــاځي کـــه کوټـــه د يـــؤ غريـــب ده
شـــپږو شـــپږو بـــاران د تـــا يادونـــه دي وريـــږي

ځانګـــو کښـــې ماشـــومان نـــۀ کـــوي خـــوب پـــه څغـــو ســـر دي
پـــه ټـــول افغانســـتان بانـــدې بمونـــه دي وريـــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي څـــه وائـــي
فرقـــې فرقـــې پښـــتون د ے عذابونـــه دي وريـــږي

زمـــونږ نصـــيب پـــه ســـمه کښـــې ســـکروټې او ګرمـــۍ دي
پـــه غـــره زمـــونږ د ســـيمې بهارونـــه دي وريـــږي

پـــه وران وزيرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــوره! خلـــق وائـــي ســـره ګلونـــه دي وريـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وايــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان يــې کــه نــه
او يــا پــه بــاغ کښــې خبــر شــوے لــه خــزان يــې کــه نــه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزيرســتان يــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وايــه رقيــب تــه چــې فقــط زمــا جانــان يــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــي کښــې مــزدوري کړلــه
بيــا ټولــه شــپه يــې مجاهــد هغــه دهقــان يــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمايه
روس شو تکړې اوس امريکه هغه افغان يې کړنه

مور د بمونو نه هم اونه ويرېدې ښاغليه
ستا په غېرت شه افرين بهادر ځوان يې کړنه

له غېرتي خاورې پېدا يې چې سنګر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان يې کړنه

مهجوره داسې شعر ليکه چې پښتون يؤ شي سره
تۀ په نفاق د پښتنو څه پرېشان يې کړنه

«««««»»»»

يادګېرنه: دا غزل ما هغه وخت ليکلے ؤ چې امريکې په افغانستان باندې د ،،بمونو مور ،،يؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مۀ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سرکښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرځنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلي د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ دروېش په وجه کور وړوکې کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډيــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربــت چــې تــر حــد زيــات شــي نــو يــاران کلــه راځــي

چې زړۀ لـه غمـه شين شي نـو لـه سترګو اوښکې څاڅي
پــه شــين اســمان چــې وريــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقيــب دلــه خفــا کــړو اوس جانــان تــه جرګــې لېــږم
د اوښــکو بــې جرګــو خفــا جانــان کلــه راځــي

د وخــت پــه زولنــو تړلــي لاس کلــک دي د هــر شــي
بــې وختــه بــې نېټــې ســر تــه ارمــان کلــه راځــي

وعتصــمو بحبــل الله خــو ســتا امــر منــي ټــول
پــه يــوه خلــۀ مســلمان ســتا پــه فرمــان کلــه راځــي

مهجــوره! دا پــه وهــم او پــه ګمــان کښــې د چــا نــۀ وه
چــې خــر وخــت بــه پــه ګــل وزيرســتان کلــه راځــي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځیګر زخم چې زیات شي پرې دوا خو داسې نۀ وي
مصیبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نۀ وي

پنجابې چې ,,سر لښکر ،، ته بد رد وایي غدار نۀ دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خو داسې نۀ وي

په خندا دي کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خو داسې نۀ وي

چې په یؤ ګزار د بوټ یې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې وروي یاره بیا خو داسې نۀ وي

ماوئیل ګل وزیرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلا خو داسې نۀ وي

«««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد وولهلهجه

پښـــتانې خــورې ډېــر دې کشــلي دي شــنکي خولينـــه
پښـــتو تـــه کســـه بـــچ کـــوه خپـــل غېرتـــي خولينـــه

خيـــرن نطـــر ؤ ورتـــه کـــو ځونـــاور داســـې هـــن شـــته
پـــټ ســـوته مـــخ او پـــه چـــا مـــه وينـــه ببخـــي خولينـــه

چـې دې خـولې روشـي پـه مـخ او بيـا يـې ووينځـې تـه
داســـې چړکيـــژي کـــه منـــې لکـــه غلمـــي خولينـــه

پـــرده کـــوه چـــې نـــن سـابو داســـې وژ ســـترګي هـــن شـــته
چـــې حيـــا نـــهٔ کـــو ځيـــر ځيـــر کســـې کشـــلاکي خولينـــه

داســـې جينکـــۍ هـــن پـــه اټـــک بنـــدې روپـــورې وتـــې
چـــې دې ځوانـــونې لامـــدورې تـــه ګرځـــوې خولينـــه

پښـــتانې نـــهٔ دې اروبـــدلي مـــې پـــه خپـــل غوژينـــه
هغـــه ګلـــۍ پـــه ګلـــۍ ګرځـــي خرخـــوي خولينـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې د مېونــد نقشــه بدلــه کــو پــه یــوه ســندره
ډېــر نــا یــو دوه دا وي خــو وي چــې ملالــي خولینــه

د ســاکه خــور د ســاکه لیــر خولینــه کســه خېــر د ے
مهجــوره! پــام کــه چــې اونــۀ کســې پــرا دي خولینــه

««««»»»»

اګست کال 1998م

یادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لویـو لویـو علاقـو کښـې وئیلـې کیـږي او دهـرې علاقـې خلق یـې مخصوصـه لهجه کښـې وائـي پښـتو هـم یـوه داسـې ژبـه ده چـې تقریبـاً تقریبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئیلـې کیـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائیګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښــې وئیلــې کیــږي- نــو لــږ شــان د افســوس خبــره دا ده چــې پــه شــمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاریږي پـه هغـه د حنـوبي پښـتونخوا خلـق پـوهیږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئیـل کیـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهیږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځینـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـیدو پـه لهجـه کښـې لیکلـي دي- چـې دلتـه ترینـه یـؤ غـزل رانقـل کـوم- امیـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا وروڼه به هم پرې پوېږي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېـرې ورځـې چـې رڼـا مـې پـه وطـن تېـره شـوې
د سـپين سـپېځلي رڼـا نمـر سـره چـې نـن تېـره شـوې

لا دې سـرخي د شـفق شـته پـه اننګـو د اسـمان
د ګـران وطـن پـه هـر صـحرا پـه هـر چمـن تېـره شـوې

چـا پـه خنـدا پـه خوشـحالو پـه چړچقـو تېـره کـړې
او پـه چـا سـخته لکـه وخـت د زنګـدن تېـره شـوې

درنـه کـوم يـؤ څـو پوښـتنې د جهـان پـه حقلـه
يـؤ څـو سـوالونه د دې دهـر د انسـان پـه حقلـه

○

څـومره دې وايـه تماشـې پـه دنيـاګۍ ولېـدې
غونـډې دې څـومره د مسـتۍ او خوشـحالۍ ولېـدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غريوه ډک زړګي کښې دې سلګۍ اوليدې

يا دې نظر ؤ په ريښمينو جامو پټ بدن ته ؟
که بږه جامو کښې دې ښکاره د چا پنډۍ اوليدې

تا بس کتې ښکلې بنګلې او محلونه د چا !
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ ولېدې

په عېش کدو د دې دنيا کښې زړبوډۍ وه اوده
که خړې پړې دې خولې خولې ځوانۍ وليدې

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وايه د بې وسو مجبورۍ ولېدې

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په وير ژړا دې وايه څومره پابندۍ وليدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــه زمــا پښــــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــه پـــه ژړا دې پښـــتنې پېغلــې جینـــۍ ولېـــدې

اودې لیـــدې د لوپټـــو پیخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــه د ځوانـــانو دې کـــرېږې وږې پګـــړۍ ولیـــدې

ورانـــه ویجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلــــې خونــــدي دې ولـــــولې د ازادۍ ولیـــــدې

وایـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره دیـــون د پـــاره
پکـــار دي څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسي د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نیکه یې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړۀ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړۀ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د یؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د یؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د یؤ څوتنو د خلوت وي
زړۀ مې غواړي زلزلې د اسې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــــې وړوکــــې د عمـــــل بلـــه ډيـــوه وي
چـــې يـــوه نـــوې عقيــــده او فلســـفه وي
چـــې يـــوه نـــوې عجيبـــه غونـــدې تحفـــه وي
زړۀ مــې غــواړي چــې مــې راوړے پــه پښتوکښــې

زړۀ مــې غــواړي د يــو بــل چــې ښنــګ پــه ښنــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي د باطـــل ســـره پـــه جنـــګ وے
مــونږه ټــول يــؤ ځــايې ولاړ پــه نــام او ننــګ وے
زړۀ مـــې غـــواړي اتفـــاق پـــه پښـــتنو کښـــې

مهجـــور نيـــت لـــرم د داســـې نېکـــې چـــارې
چـــې لار ښـــود وي د عمـــل د نېغـــې لارې
چـــې رڼـــې شـــي پـــرې د غرونـــو پـــالې نـــارې
زړۀ مـــې غـــواړي يـــؤ شـــعور خپلـــو پـــردو کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې يادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګيدړان کړي
کله جوړ کړي د ګيدړ نه شېر وختونه

کله يؤ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمـــــه تـــــل د لېونوغونـــــدې زه
خپلـو تـه ښـکارم د پـردو غونـدې زه

سـتغو د ژونـد تـه اسـتقلال لرمـه
د پښـتونخوا د تـورو غـرو غونـدې زه

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمـــه
مهجـور د چـا د اسـوېلو غونـدې زه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اے د موهومـــــو پوښـــــتنو بهیـــــره
اے د دلســـــوزو اســـــوېلو بهیـــــره
اےد ســـــتومان انســـــانیت قـــافلې!
او اے د تـــورو تـــورو شـــپو بهیـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څـــه خـــوے لـــرې هـــم د لـــوګي؟ لوګیـــه
اے د لوانـــده غونـــدې لړګـــي لوګیـــه
لـوګے لـوګے بـه یـې کـه وریـځ بـه هـم شـې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګیـــه
تاکښـــې بـــه تنـــدر او برېښـــنا کلـــه شـــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچــا بـــې تاجـــه د وطـــن ســـتړے دے
دا پـــه خـــوارو زارو مـــين ســـتړے دے
راشــــئ اوګـــوئ کــــه رحـــم لــــرئ
خـولې خـولې دي تـول کـوهکن سـتړے دے
مـــور د شـــيرينې بـــه رضـــا کلـــه شــې؟

دا چـــې دي بنـــدې د ســـرکار لـــه وېـــرې
دا چـــې دي بنـــدې د خونخـــوار لـــه وېـــرې
لـــړه بنـــکاره شـــه نـــامعلومې نېټـــې!
دا بنـــدې خلـــې د اســـتعمار لـــه وېـــرې
چـې پـه خپـل حـق بـه دوي ګويـا کلـه شـي

چـــې د مظلـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې د محکـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې پـــاس تـــر عرشـــه دې فريـــاد اورســـي
چـــې د قـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
مهجـــوره آه بـــه دې رســـا کلـــه شـــي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نهٔ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړهٔ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملینو لارو

○

اوس مهٔ راځه لالیه
چې بندیوان یمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لالیه
هیڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تیار کښې مړو ایرو ته ناست یم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غریبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وینم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غیرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««««»»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل په تناظر کښې جنوبي وزيرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه ناست يم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېوندہ، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زۀ سبحان ته

لويه خدايه په دا سيمه داسې نر ژنے پيدا که
چې راغونډه په يو والي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکليو روايا تو نګهبانه
اے د کندوليړو زمکې اے عجيبه کوهستانه
چې پرېغل دې هما له دے اے زما وزيرستانه

اے مسکنه د غازيانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے ميراثه د نيکانو
چې پېرزو يې په مونږ نۀ شې د يووالي وروولۍ هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفـــا پـــه زړهٔ دننـــه د پښـــتون پـــه خوشـــحالۍ هـــم
نـهٔ وې خـوښ چـې د پښـتون هـم د سـيالانو پـه سـيالۍ هـم
ســموو بــه دا بــد بختــه هــم پــه تــوره پــه ګــولۍ هــم

چـې مـې ګرانـې پښـتونخوا تـه پـرې پـه بـد نظـر کاتـه شـي
*،،هغـه سـترګې شـه لېچنـې هغـه کسـي دې ړانـده شـي،،

وختـي مـاتې پـه هـر چـا راځـي خفـا چـې ورتـه نـهٔ شـي
پـه مـا ګرانـه ماتـه هغـه وې چـې مـات ورتـه پـه زړهٔ شـي
داسـې وخـت بـه هـم راځـي چـې بـه د خپلـو خلقـو تـهٔ شـي
خـدا ے دې نـهٔ کـړي د تورمخيـو سـره هـم چـې تـهٔ سـپېره شـي

لـه سـرې هـوا دې ځـار شـم سـتا قربـان لـه سـردرو شـم
قربـاني غـواړي لـه خپلـو هسـې نـه چـې د پـردو شـم

لـور پـه لـور پکښـې ويشـتل چـې ميـان ښـکارزن غرځنـي بزونـه
زړهٔ دړدېـــړي مـــې چـــې ويـــنم لغـــړ ســـري هغـــه غرونـــه
چرتـــه تـــول شـــو کـــاترې چرتـــه وېشـــې ځنګلونـــه
پـــه اور اوســـوځه کـــه راغلـــل زمـــونږ حبيـــب تـــه پرمتونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو اوس اے ګرانــه پرېغلــه شــابه تــۀ اتــش فشــان شــه
شــغلې اوباســه دخلــې نــه پــه دې خلقــو قهرمــان شــه
دا مـــنم چـــې هغـــه خـــوار وو وږي تـــږي او نهـــر وو
دا مـــنم چـــې نـــۀ کـــلا وه نـــۀ لـــونګۍ وه ســـر ببـــر وو
دا مــنم چــې پېســې نــه وې اونــۀ دومــره ســره ســپین زر وو
خـــو ســـاده بـــاده ژونـــدون ؤ د یـــؤ بـــل پـــه غـــم خبـــر وو

چــې جامــه یــې هــم شــړې وه چــې بړســتن یــې هــم شــړې وه
چـــې بـــه ځـــار تـــرازادۍ شـــو نـــو کفـــن یـــې هـــم شـــړې وه

پـــوی پـــه خونـــد د ازادۍ وو وینـــه ګرمـــه پـــه بـــدن کښـــې
وئیـــل داســـې یـــؤ شـــهید د ,,تـــاراکۍ،، پـــه زنکـــدن کښـــې
مـــونږه نـــۀ کـــوو د غېـــرو غلامـــي پـــه خپـــل وطـــن کښـــې
دا دې پتـــه وي انګرېـــزه ســـتا راڼـــۍ تـــه پـــه لنـــدن کښـــې

اے زمـــا وزیرســـتانه تـــۀ د داســـې خلقـــو کـــور یـــې
ســـتاله خـــاورو صـــدقه شـــم د زړۀ ســـر تـــۀ د مهجـــور یـــې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صېب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزيرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې يوسي سمدستي ځمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزيرستان ته
وينم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسىٰ ، روښان ته
او دعا له خدايه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سيمه کښې دې خدايه داسې نرژنې پېدا شي
چې راويښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سيمه هر بد کار ترېنه ترسيږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترينه ترسيږي
لېونے د ازادۍ چې هوښيار ترينه ترسيږي
يؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترينه ترسيږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ايرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازيانو ړنګو پنګو هديرو کښې

وايم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وایم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سیمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ویستے شو هغه سترګې خبرداره دې بیا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه یوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنیکانو یوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګړه وړه ده
څو څو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خیرن ته وایم
خارښتیږي چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وایم

زۀ د ګران وزیرستان تعلیم یافته ورونو ته وایم
په ښائست د نور د علم ښائسته ورونو ته وایم
زۀ د مینې محبت په واسطه ورونو ته وایم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه ورونو ته وایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نـه زمـا ورونــو بوسـتان جـوړکړۍ
دلتــه امــن امــان جــوړ کــړۍ دلتــه امــن امــان جــوړ کــړۍ

خــو مهجــوره ښــکلے بــاغ وزيرســتان هلــه کېــد ے شــي
د دې ســيمې د رنځونــو بــس درمــان هلــه کېــد ے شــي
دا د غرونــو اوســېدونکے ښــۀ انســان هلــه کېــد ے شــي
زمــا ورونــو دلتــه امــن و امــان هلــه کېــد ے شــي

چــې دګــران وزيرســتان مــې هــر بچــے تعلــيم يافتــه شــي
هــر بــوډا تعلــيم يافتــه شــي هــر ځلمــے تعلــيم يافتــه شــي

«««««»»»»»

يادګېرنــه: مــا دا دوه نظمونــه د وزيــر ســتان د موجــوده حالــت نــه ډېــر کالونــه وړانــدې ليکلــي دي- ځکــه د وزيرســتان د اوســني حالــت نــه مختلــف پــس منظــر کښــې ليــد ے شــي-دې کښــې د ځينــو بنــدونو ټکــي هــم يــۀ رنــګ دي- هغــه و خــت بــه دا د بزو ،مېــږو ،او غواګــانو غلــې کېــدې- او ډېــرو بدمعاشــانو پــه دې خلقــو نــه ډاټســن ګــاډي بوتلــل- او اوبــه يــې تښــتول- د ويــونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
يادګېرنــه: دا دواړه نظمونــه مــا پــه کــال 1997م کښــې پــه ډي ائــي خــان کښــې د فقير ايپي په کانفرانس کښې وار په وار وئيلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د ثوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشې يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اوليده
ماته ملا سپين يې د وړۍ په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده ثوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رپېدونکې لاس دې اونیسي او پاڅوي دې
داسې څوک شته که نا تۀ ناسته ماته ملا ولې ئې

ابۍ یۀ سوړ اسویلې اوکړو ویې چې هو بچیه
زۀ تنها نۀ یم زما ډېر ښکلې یۀ ځوان بچې ؤ
د ګران وطن د ازادۍ جنګ ته مې اولېږلو
لا خوراغلې نۀ دې ښۀ مرد مېدان بچې وو

خو داسې اورمه له خلقو چې شهید شو هغه
زما پتنګ کړو ځان ستي د ازادۍ په شمع
وائي چې مړه شي نو هغه په دنیا بیا نۀ راځي
ورکړې سر زما بچي د ازادۍ په شمع

خو نا دا ټول دي په غلطه شهیدان خو نۀ مري
د ازادۍ په شمع سوي پتنګان خو نۀ مري
نن څوارلسمه د اګست ده زۀ کمځي غوړوم
د ازادۍ جنګ ته وتلي باتوران خو نۀ مري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما یقین دے چې راځي به نن سبا به راځي
د ازادۍ بېرغ په لاس کښې په ګډا به راځي
نن څوارلسمه د اګست ده په خندا به راځي
نن به راځي نن به راځي او خامخا به راځي

نو راشئ ورونو چې لږ سوچ اوکړو او فکر وکړو
د ازادۍ په ورځ به ډېرې خوشحالۍ هم کوو
خو څه خو به خیال د مور او پلار د شهیدانو ساتو
څه خو به خیال د ننګیالي د دې ابۍ هم کوو

د ګران وطن د ازادۍ خو ډېر کالونه اوشو
خو لا خو لارې د زامنو ګورې بورې میندې
په انتظار د خپل شهید دا یوه ابۍ هم نه ده
مهجوره وې به ګران وطن کښې داسې نورې میندې

«««« »»»»

یادګېرنه: ما د نظم په څوارلسم اګست کال 1964 م کښې لیکلےؤ- چې زۀ په ګورنمنټ مډل اسکول کړمه کښې د اتم ټولګې طالب علم ووم-او د ازادۍ د باتورانو ډېرې میندې ژوندۍ وې-د دې نظم معیار د اتم ټولګي د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانـــو غریبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لویـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــواړي
نــۀ شــرمیږي لــه هیڅــا نــۀ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
ورپســې شــئ راشــئ تــول لکــه غوبــاړي
خــړو پــړو مزدورانــو راشــئ راشــئ

ولــې غلــي د غریــب پــه بــد حــالی یــې
ولــې خــوښ پــه دابــې خونــده زنــدګی یــې
د اســلام پــه تلــه خامخــا تلــی یــې
حــق تــه حــق وائــي ښــکاره بیــانوی یــې
امامـــانو خطیبـــانو راشـــئ راشـــئ

د ســرو شــونډو لــه شــرابو لاس پــه ســر شــئ
لــه تیــارو د تــورو زلفــو رابهــر شــئ
کــار پــه تشــه وینــا نــۀ کیــږي خبــر شــئ
عمــل وکــړئ د غریــب پــه چــارو ورشــئ
شـــاعرانو ادیبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینــه کــار د تــورو واخلــۍ خبــردار شــئ
بنـــد ترلـــي مخـــامخ د اســـتعمار شـــئ
ټـــول پـــه نېغـــه لاره واړوئ پـــه لار شـــئ
خـالي مـه کښـېنئ اختـه د قـام پـه کـار شئ
د وطـــن قلمکـــارانو راشـــئ راشـــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننـګ غېـرت او پـه پښـتو شـو
دا پـــرې جنبـــې بـــه پرېـــږدو ټـــول بـــه يـــؤ شـــو
کـه يـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم يـؤ څـو شـو
پـه دريـاب د بـې ننګـۍ کښـې بـه لاهـو شـو
زمـــا ورونـــو عزيزانـــو راشـــئ راشـــئ

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشــــه چــې بــاغ د زنـــدګۍ تــه بهارونــه راشــي
راشــه چــې غــاړې د ځوانۍ تــه دې هارونــه راشــي
راشــه چــې تــورې تیــارې شــپې د جـدايۍ شــي ختمــې
راشــه چــې ختمــې بــې کــارۍ شــي او کارونــه راشــي

کــور د زړۀ وران دے رڼــا نشــته مــړې ايــرې دي اشــنا
د هجــران شــپې ډېــرې اوږدې ډېــرې ســپېرې دي اشــنا
زړۀ د ماشــوم غونــدې ژړيــږي ســترګې ســرې دي اشــنا
زر کــړه راځــه چــې مــې زړګــي تــه قرارونــه راشــي
د يــؤ عاشــق د ګرمــو ګرمــو اســوېلو پــه خــاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د يــؤ مـــين د جـــدايي نـــه د ګيلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـــام دې د ديـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قيمتـــه چـــې دي نـــن د غريبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهيـــږي د خـــوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو يـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خـــواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عيـــد شـــي پـــه خـــوارانـــو غريبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قيصـــې چـــې د ليلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بيلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بيـــا منصـــورانو تـــه د مينـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځيرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
چې د سيالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

یوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکنې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبوري غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سیلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمر ؤ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستے ؤ خولې ؤ سیلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سیټونو سمېدلو سره
دے ؤ ولاړ چیرړې جامې یو څو کمبلو سره

وې چې سخیانو ته د خېر وې ستړي مه شئ وروڼو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې ستړي مه شئ وروڼو

څوک یوه روپۍ او څوک انه او څوک پیسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک ديکه ورکوي

زۀ په سيټ ناست يم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصيب رنګا رنګې ته په سوچونو کښې غرق

وايم چې دغه وړې ترې ځوان به ورور وي د چا
وايم چې ده کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غريبي د ده به هم چرته پېغور وي دچا
خدايه د ده په غريبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نيکه ځينې که خدايه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا ، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بيا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه هــر مــوټر هــره لارۍ کښــې مــا او تاتــه ګــوري
د ازلــي برخــې پــه تمــه دے هــر چــا تــه ګــوري

څــوک وي خانــان د چــا پــه برخــه مــزدوري وي د چــا
د بــل پــه مخکښــې لاس نيــول بــه مجبــوري وي د چــا
لکــه راپــک وريســـې منـــډې ضــروري وي د چــا
پــه زر جېبونــو کښــې تقســيم خدايــه روزي وي د چــا

د چــا خنــدا ځــان پــورې نــۀ غــواړي قســم دے وروره
مهجـــوره! زړۀ لـــري د غوښـــې بنيـــادم دے وروره

«««««»»»»

يادګېرنـه: راپـک زمـونږ د علاقـې يـؤ ملنـګ او غريـب سړے ؤ-دے بـه اکثـر هـره ورځ جنډولـه تـه راتلـو- اول بـه يـې پـه بـس او لارۍ کښـې ناسـتو خلقـو تـه سـترې مـۀ شـې اوکړل- او بيـا بـه يـې اووئيـل چـې سخيانو تـه دې خبـر وي-د ملنـګ برخـه اوکړۍ- وائـي چـې پـه غـوا کښـې کـه پـۍ نـۀ وي هـم خـو د ,,بـورکي،، ورتـه هيلـه وي- مـا دا نظـم د دغـه ملنـګ راپـک پـه نـوم لـيکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نـــن قیصـــه چـــې زۀ لیکمـــه حقیقـــت لیکمـــه
د یـــو غریـــب نـــوکر د خـــوږ ګـــوتې حالـــت لیکمـــه

ده زخمـــي کـــړې خپلـــه ګوتـــه د ســـبزۍ ســـره ده
نـــورو تـــه بیـــا هـــم جـــوړوي دی ترکـــاري لګیـــا دے
جـــوړه یـــې کـــړې ښـــۀ دخپلـــې غریبـــۍ ســـره ده
څنګـــه چـــې دي خـــو د ژونـــد ورځـــې تېـــروي لګیـــا دے
څـــه نـــا اشـــنا یـــې دغـــه ګوتـــه د پټـــۍ ســـره ده
ځکـــه بـــې غمـــه تـــرې ســـرې وینـــې تویـــوي لګیـــا دے
جـــوړې پـــه زړۀ کښـــې څـــه بـــدل لـــه دې ســـماجه اخلـــې
ځکـــه هـــر څـــه پـــه خپلـــو ســـرو وینـــو لـــړي لګیـــا دے

څـوک بـه مـې ګـرم بـولي خـو سـتا پـه دې سـرو وینـو قسـم
چـــې زۀ دا هـــر څـــه چـــې لـــیکم د زړۀ لـــه کـــومي لـــیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايم چې ځوک به ستا په وينو کړي دوې اوښکې توېي
وايم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي ليکم
وايم خولو سره به خورو چې د غريب خولې دي
خبر دے روټۍ که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان يو اے د زړۀ سلطانه
ستا په سرو وينو باندې سره چپاتې څنګه وخورو

زۀ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټيکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نۀ شي
په وينو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

يادګېرنه: زمونږ يؤ لنګري ؤ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، ؤ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې ليکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونده ! ستا د کشمکش په مرحلو کښې
په اوږدو لارو روانو قافلو کښې
چې آه نۀ کوي او پښې ابلې روان دے
د منزل په اسره درومي په ازغو کښې
د غېرت همت نه ډک دا سړے څوک دے؟

د ارام په ښاپيريو مين نۀ دے
د نشو په اور انګار لوغړن نۀ دے
چې يې بار د بل غمونه هم په سر دي
چې په وچه زمکه بار د وطن نۀ دے
د خولو په سمندر کښې مهے څوک دے؟

امارت دے منتظر د چا خولو ته؟
رڼا ورځ ګوري د چا و تورو شپو ته؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک دے چې يې پروړې په قسمت دي؟
هغه څوک دی چې دانې يې کړې ترڅو ته
د وطن په شنو فصلونو رلۍ څوک دے؟

زۀ مهجور يمه خبر له خپل قانونه
د خوږې ليلىٰ خبر يم له مجنونه
د ريا په جامو کله نۀ تېروزم
راته نۀ به ښايي نخښې له پښتونه
ماته مۀ وايه چې خپل او پردے څوک دے

«««««»»»»

يادګېرنه: زما دا نظم په روزنامه شهباز سمتبر کال 1970م کښې چاپ شوے ؤ۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان مــوټر کښــې د کــاروان منځــې پــه ســر ومــه زۀ
رو غونــدې ماتــه مــې زړګــي لکــه د چــا ووئيــل
،،وکــړه عظمــت تــه د وطــن د مزدورانــو ســلام،،
خــولې خــولې شــومه ملګــري تــه مــې دا ووئيــل

تــۀ د تــک تــور هــوار ســړک خوندونــه اخلــه دورمــه
مــا دلتــه پرېــږده چــې د چــا تــويې خــولې اوګــورم
،،پــه اســوېلو د چــا تنهــاکې زۀ تبــل غــواړم
زۀ بــه د چــا د لاس پتهــوکي دلتــه پــرې اوګــورم،،

چــې د کــاروان منځــې پــه کلکــه او ببــره ســينه
د تــور ښــامار غونــدې تــاوېږي راتــاوېږي غونــدې
د دې ســړک پــه غــاړه ناســت يمــه ســوچونه کــوم
خــوارې ځــارې د غريبــانو رايــادېږي غونــدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايــم چـــې دلتـــه چـــې تېريـــږې د مـــوټر مالکـــه
درتـــه د چـــاټيکلي ګـــوټي هـــم يـــاديږي کلـــه؟
دلتـه وزګـار شـو سـړک جـوړ شـو خـو نـه دے غريـب دے
چرتـه بـل ځـايې کښـې بـه لګيـا وي وزګـاريږي کلـه

چې پـه کلـک غـره کښـې ستا مـوټر لاری تـه لار جـوړوي
وايـــه اشـــنا د فرهـــادي همـــت ځښـــتن څـــوک دے؟
هـوار سـړک چـې پـرې تـک تـور او هـم صـفا جـوړ شـو
پـــه دې تـــودو تـــارکولو ســـوے لـــوغړن څـــوک دے؟

وايـــه چـــې لاړو پيـــاده ســـتړے ســـتومان ؤ کورتـــه
ستا عـېش کـدو تـه يـې لنـډ کـړے اسان کـړے مـزل
ټيکلـــې ګـــوټې او مـــلا ماتـــه ټولـــه ورځ ؤ لګيـــا
د ټـــولې ورځ د محنـــت دې څـــومره ورکـــړو بـــدل؟
بـــس دومـــره څـــه چـــې ورې تـــږې او نهـــر بچـــي يـــې
ډوډۍ د يـــؤ وختـــي خـــو اومـــومي او نـــۀ وي د بـــل
نـــو دا غريـــب بـــه وي لګيـــا ســـبا بـــه بيـــا رادرومـــي
وي بـــه لګيـــا او جـــوړوي بـــه دې شـــاندار محـــل
اوس راتـــه وايـــه چـــې پـــه حـــال د دې غريـــب اولـــيکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که نغمې اولیکم او ستایمه په زلفې ول ول
اوس هم صفت د چا د شونډو او رخسار اولیکم؟
اوس دې هم خیال د ے ستمګره چې به لیکم غزل؟

نا کله نا اوس به قیصې ستا د ظلمونو لیکم
اوس به سامان ستا د ژړا وي خندوم به دې نا
اوس به زما د قلم ژبه وي او ستا ظلمونه
اوس به د یو یو بدل اخلمه پرېږدم به دې نا

مهجور غمجن غوندې راپاڅېدمه راغلمه خو
ما په خولو چې بې قیمته وي قسم کړے د ے
هر جاګیر دار سرمایه دار ته به په ډاګه وایم
چې د وطن په غریبانو دې ستم کړے د ے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليوني په مرګ

خلقو لړ مـا خـو هـم خبـر کـړې دا غوغـا د څـه ده
ماتـه هـم ووايـئ قيصـه دا نـن سـبا د څـه ده
څـه د حسـرت او څـه د غـم ډکـه فضـا د څـه ده
ماتـه هـم وايـئ زړۀ مـې چـوي دا ژړا د څـه ده

دا څـوک چـې کلـي تـه او څـوک ؤ هـديرې تـه ځغلـي
ښـکاري خـو داسې څـوک مـړ شـوې دے زمـونږ د کلـي

دومـره پـوهيږم چـې د کلـي څـوک سـړے مـړ شـو
يـا بـه هلـک ؤ يـا بـوډا او يـا زلمـے مـړ شـو
د چـا عزيـز ؤ د چـا خپـل د چـا پـردے مـړ شـو
خـو دا ماشـوم وايـې د کلـي ليـونے مـړ شـو

سـترګې مـې سـرې دي ژړوي مـې نـن پـردي غمونـه
وايـي رښـتيا د ليونـو وي ليـوني غمونـه

خـدايګو کـه نـن زمـونږ د کلـي مشـر خـان مـړ وے
هغـه چـې خـان بـولي د کلـي نګهبـان مـړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مالک زمونږ د ګټې او تاوان مړ وے
هغه څښتن د ښې حجرې او لوے مکان مړ وے

نو مابه نۀ ؤ دا دومره په مرګي ژړلي
څومره چې نن مې دي په مرګ د لېوني ژړلي

تۀ چې کاواکه بې خبره په کوڅو ګرځېدې
په رڼا ورځ هم ګرځېدې په تورو شپو ګرځېدې
په سر سرتوره ګرځېدې په ابلو پښو ګرځېدې
څوچې ژوندے وې واک دې خپل وو بې جامو ګرځېدې

اوس يې مړ شوے نو په خوښه د ژوندو کښې به ځې
اوس تورو خاورو ته چې ځې سپينو جامو کښې به ځې

د هر ماشوم د لاسه کاڼي تا په سر زغملي
تا د ځوانانو ګزارونه په ټټر زغملي
تا د هر چا د لاسه هر څه لکه نر زغملي
مرهم د مالګې دي د تا پرهر پرهر زغملي

نن ليونيه ځکه ټول راغونډ و مه کلے
ستا په مرګي په چغو چغو ژړو مه کلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهـه نـۀ شـو پـه هغـه هم چې پـه خلـه دې څـۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونۍ ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمـــونږ د دنيـــا ګـــۍ نـــه ګيلـــه مـــن لاړې تـــه
غمجـــن دے ځکـــه واړه کلـــے چـــې غمجـــن لاړې تـــه

تـــا پـــورې چـــا بـــه چـــې څـــه ټوقـــه مســـخره کؤلـــه
تـــا بـــه ځـــواب کښـــې معمـــولي شـــانتې ګيلـــه کؤلـــه
يـــا بـــه چـــې چـــا درتـــه څـــه ســـپکه او ســـپېره کؤلـــه
تـــا بـــه پـــه خپلـــه هـــم خبـــره د هغـــه کؤلـــه

خـــوار نـــۀ شـــې تاتـــه جـــوړې مـــونږه خنـــدني ښـــکارېدو
لېـــونے نـــۀ وې درتـــه مـــونږه لېـــوني ښـــکا رېـــدو

خـــوار نـــۀ شـــې ســـتا جـــوړې زمـــونږه دنيـــا خوښـــه نـــۀ وه
مـــونږ لېـــونے ګڼلـــې ســـتا خـــو رښـــتيا خوښـــه نـــۀ وه
د خـــوار غريـــب دې بـــې اثـــره ژړا خوښـــه نـــۀ وه
د دنيـــا دارو دې مســـتي او خنـــدا خوښـــه نـــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو تــا نــه ځــان تــه امیــري نــه غریبــي خوښــه کــړه
تــا زنــدګي پــه هوښــیارۍ د لېــوني خوښــه کــړه

مهجــوره درومــي پــه څــه شــان د شــاه زلمــي جنــازه
ځــي هــدیرې تــه عجیبــه غونــدې شــاهي جنــازه
نــۀ ایســارېږي چرتــه هــم پــه لاره ځــي جنــازه
نــن پــه اوږو د عقــل ځــي د لېــوني جنــازه

د زنــدګۍ ســتغې ســپېرې یــې لکــه خــوب تېــرې کــړے
ښــې پــه مــزه یــې ورځــې شــپې د لېونتــوب تېــرې کــړې

«««««»»»»

یادګېرنــه: زمــونږ پــه کلــي کښــې یــۀ لېــونے ۆ- هغــه پــه کــال 1974م کښــې پــه حــق ورســېدو- هســې خــو ډېــر خلــق مــري او پیــدا کېــږي خــو د ځینــو خلقــو مــرګ د ســړي څــه داســې احساســات راولــړزوي چــې درک یــې هغــه تــه خپلــه هــم نــۀ لګــي- مــا دا مرثیــه یــا نظــم د څــه داســې احساســاتو لانــدې لــیکلے دے ځکــه چــې لېــونے زمــا څــه تربــور عزیــز نــه ۆ-خــو لېــونے ۆ او زمــونږ د کلــي ۆ- دغه وخت زۀ هائي اسکول واېه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

ټــي وي هــم ســتا مخــامخ د ے درتــه ا ے ســي لګېــدلے
کــه پــه ســور اور کښــې ســوځېږي غریــب ا ے ســي څــه لیــدلے
پــولیس ګــپ درســره ولــي خانــه دغــه ســتا ریمانــډ د ے
خــو بیــا هــم د جېــل نــه تللــودې تــا هــر وختــې ډیمانــډ د ے
ســتاپه جېــل کښــې اوســېدل خــو یقینــي چــې ډېــر اســان دي
ستا په جېل کښې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کــه رښــتیا راباندې وایــې ســتا خــو جېــل نــه د ے جنــت د ے
ســتا پــه جېــل کښــې اوســېدل خــو یقینــي چــې ډېــر اســان دي
حـــال د هغـــو خلقـــو ګـــوره چـــې التهـــا یـــې اوبـــزان دي

داسې جېل کښې دې تېر کړے کاش چې ټول عمر مهجور و ے
دغـــه جېـــل ســـره د ټولـــو ســـهولیاتو زمـــا کـــور و ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سيلۍ راغلې
ښکليو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جينۍ راغلې
فضا خوشبويه چاپېر چل شو سندريزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتيا وايمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومې
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
باید هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپين مرونډونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هــم ســـپېره یـــم د اختـــر پـــه ورځ ژړا کومـــه
دچـــا پـــه یـــاد کښـــې دا عبثـــه مشـــغولا کومـــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو دے خــو هغــو تــه نــۀ دے
څــوک چــې د بــد نصــیب د لاســه پــه بــد حال پراتــه دي
څــوک چــې د یــوې یــوې آنــې خبــر غــواړي پــه نــوم د الله

پــه خــاورو خــړ یــې لاس نیــولي کــوي ســوال پراتــه دي
د چـــا د ژونـــد ملګـــري لاړل همېشـــه د پـــاره
د چـــا کورونـــه شـــو تـــالا والـــه کنګـــال پراتـــه دي
د سیاســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوینـــدې لونـــه
او د چـــا ورونـــه ترمـــې ترمـــې پـــه بنګـــال پراتـــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر دے
د ژړا ډک پـــه غـــم لـــړلے او غمجـــن اختـــر دے

««««»»»»

یادګېرنــه: مــا دا نظــم د بنګلــه دېــش د بېلېــدو پــه وخــت لــیکلے ؤ-کلــه چــې زمــونږ نــوي زره(90000)فــوځ د هندوســتان پــه بــېلا بېلــو کېمپونــو کښــې د جنګي قېدیانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لړ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه تهٔ خيال که
زهٔ د منې زيړه پاڼه يم د ونې
چې در پرېوزم څناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نهٔ چې خاوره يوسي ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نهٔ شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مهٔ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتدا یې که دې زړۀ غواړي امسال که
ډېره ښکلې دیباچه پرې نوشته کړه
د یادونو ترې چاپېره یؤ دېوال که
چې کتاب پرې دګلونو باغیچه شي
هغه ښکلي ښکلي ټکي استعمال که
د یارۍ مې دومره حق دربانده نشته
خو تۀ خبر دغه کار وکړه ماخوشحال که
په قیامت کښې چې یؤ بل ته غاړېوځو
دغه کار به د یارۍ هم استدلال که
په سلګو د زنکدن کښې به زۀ وایم
چې مهجور په دا ښېګړه لازوال که

«««««»»»»

یؤ شعر

ګل چې ستایې ازغي هم بد مۀ ګڼه
دا خو ازغي دي چې ګلونه ژغوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بيــا دې ورځــې شــپې ځــوريږي
ويـــنم او وايمـــه چـــې ښـــې ځـــوريږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــن چـــې وړې وړې ذرې ځـــوريږي
دې وينـــو ځښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هـــم د حـــالاتو ارادې ځـــوريږي
خيـــر دے خـــو تـــوان د دې ليـــدو نـــۀ لـــرم
چـــې حيـــا نـــاکې پښـــتنې ځـــوريږي
خدايـــه آلېچـــې فـــولادي غوارمـــه
چـــې يـــې مړونـــد تـــه زولنـــې ځـــوريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګسـو مـۀ وهـه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــۀ وهـــه
دا وینـــــې زوې د غریـــــب دې غټـــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــۀ وهـــه
د زور ګېـــرۍ نشـــه کښـــې مســـت ســـریه
بـــس دے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــۀ وهـــه

نـــۀ منـــې؟ ښـــۀ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه ټینـــګ شـــه
منـــت زاري تـــۀ د هیچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـــتون د ټوپـــک ډز تـــه ټینـــګ شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــې وار د پښـــتون
راغلـې مېـدان تـه اوس دا ګـز تـه ټینـګ شـه

«««« »»»»

یادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـیکلے ، کلـه چـې بهټـو صـېب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د څوکې بازه

د غلـــــیم د ارادو د زړکـــــو شــــلې کــــړه وزرې
شـابه بیـا پـه مخـه واخلـه دغـه شـنې سـپینې کـوترې
د حـــالاتو ګـــڼ وړي تـــه د هـــوا مخـــالف زور تـــه
چـې زړۀ وانـۀ چـوې ګـوره تـه الـوت کـړه لـرې لـرې
بیــا پـــه زور دې وزرو یـــو فضــا کـــړه ځـــان ســـازه
د پرېغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

نــا خبــرې د حملــې نــه سـېل سـېل شـنې ډېـرې ګرځـي
وزر جــوړ کـړه یـؤ ګـزار تـه چـې یـؤ یـؤ شـي ډېـرې ګرځـي
غـــړې چګـــې دې نیـــولې مـــردار خـــورو پـــه مـــردارو
زلزلــه یــې پــه دنیـــا شـــه ټپوســان بــې ویــرې ګرځـــي
تـــۀ باچـــا یــــې د مارغـــانو اراده وکـــړه درازه
د پرېغـــــــــل د څـــــــــوکې بـــــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځــي لــه خيالــه
ســـتا نـــرې غونـــدې اواز دې زوراورلـــه هـــر اوازه
د پرېغـــــــــــل د ځـــــــــــوکې بـــــــــــازه

ستـا پنجـې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم دې پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسـمان
دبـدبې تــه دې حېــران يــم بــې وقعتــه کــړې مارغــان
يــؤ وخــت داســې ؤ چــې وو ســتا هــر صــفت د مســلمان
خــو افســوس چــې هغــه لاړل نــا خبــر يــو مــونږ لــه رازه
د پرېغـــــــــــل د ځـــــــــــوکې بـــــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدريز دې پــه دنيــا د شــنو کــونترو
ؤ تســـخير د کائنـــات د صـــحابه رض نيـــت بـــې وزرو
تمنـــا د شـــهادت تـــه ضـــرورت نـــهٔ وي د زغـــرو
شـــهبازي ګـــزار تـــه نـــهٔ وي وخـــت د چغـــو د خبـــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــاخبر ؤ ابــو جهــل هــم لــه مغــوذرض او لــه معــاذه رض
د پريغـــــــــــــــل د څـــــــــــوکي بـــــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسب نـۀ دي سـتا ځـالې او سـتا ځلـي
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـي
اَشِـــد اءُ عَلَـــى اَلکُفـــارِ رُحَمَـــاءُ بيَـــنِهم ياســـت
بـازان چـا نـۀ دي ليـدلي چـې د يـؤ بـل سـره ښـلي
د مرحـوم امـت صـفت دے تاکښـې اوس هـم تـرو تـازه
د پريغـــــــــــــــل د څـــــــــــوکي بـــــــــــازه

تـا تـه اوس هـم شـابه يـاده شـهبازي د پـلار نيکـۀ ده
هـاى افسـوس زمـونږ نـۀ هېـره نـن ماضـي دپـلار نيکـۀ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــۀ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــۀ د وخـــت د تېـــر يـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پريغـــــــــــــــل د څـــــــــــوکي بـــــــــــازه

ژاړم ځکـــه نشـــانې د تېـــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـۀ یـؤ نخښنــه د مرحــوم امــت یــې پــاتې پــه دنیـا کښــې
ســتا جـرات ســتا حوصــله ده پــه امــت د مصــطفیٰ کښــې
ســتا پــه شــان پــه هــر باطــل بــه وه حملــه د دوي ممتــازه
د پرېغــــــــل د ځــــــــوکې بــــــــازه

ســتا پــه زور کښــې د وزرو عجیبــه شــان زور ګیــري ده
پــه پنجــه کښــې چــې ســتا راشــي دایــې نخښنــه دمرګــي ده
ســتا صــفت خیبــر شــکن دے ســتا حملــه هــم حیــدري ده
د مارغــــانو پــــه ســــومنات دې اراده د غزنــــوي ده
د مهجــــور د زړګــــي ســــره د محمــــود د زړۀ ایــــازه
د پرېغــــــــل د ځــــــــوکې بــــــــازه

«««««»»»»

یؤ شعر

اے شــپونکیه د شــنو غرونو ستاشپېلۍ کښــې زنــدګي ده
اســـویلے پکښـــې غریـــبي اســـوېلے ســـتا د زړګـــي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پېغبمـــر د خوشـــحالي دې تـــا محنـــت د ے
د ژونـــدون باعـــث د نـــورو ســـتا همـــت د ے
د وطـــن پـــه خـــړو خـــاورو کښـــې لـــوبېږې
ســـتا مقـــام پـــه خـــړو خـــاورو کښـــې اوچـــت د ے
ا ے دهقانـــه د خـــوارو نـــه دې قربـــان شـــم

تـــهٔ د ژونـــد عـــېش و عشـــرت څـــه پېژنـــې
تـــــهٔ خـــــوب ارام د ســـــره نـــــهٔ پېژنـــــې
څـــه شـــے چـــې تـــهٔ ترېولـــو ښـــهٔ پېژنـــې
هغـــه ســـتا کـــار د ے هـــم يـــې تـــهٔ پېژنـــې
د دې څېـــرې بـــږه جـــامو نـــه دې قربـــان شـــم

چـــې ســـېراب دې پـــرې فصـــلونه د وطـــن کـــړل
چـــې پـــرې زيـــات د نعمتونـــه د وطـــن کـــړل
چـــې ســـپوا دې پـــرې خوندونـــه د وطـــن کـــړل
خـــړ پتـــې دې چـــې باغونـــه د وطـــن کـــړل
ســـتړيه وروره د خولـــو نـــه دې قربـــان شـــم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهـــــادره غېرتــــــي پښـــــتونه
اے ننګياليـــــه ســـــرحدي پښـــــتونه
اے د اســـــلام او د پښــــتو خاونــــده
چــې يــې شــېدا پــه ازادي پښــتونه

زړۀ خــو مــې غــواړي چــې دې وســتايمه
خــو دا لفظونـــه بــه لــه کومــه غــواړم
پښـتونه ځوانـه کـه د پـلار غونـدې شـوې
نــو ســتا پــه پــلار پســې بــه ونــۀ ژاړم

پښـــتونه ځوانـــه ځـــواني ښـــکلې لـــرې
چــې خفــه نــۀ شــې ځــو عېبونــه هــم شــته
مــنم چــې ژبــه خــو د پــلار وايــې تــۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دي نــور څــو میراثونــه هــم شــته
د پــلار شــړی هــم درتــه پــاتې خــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښــــتونه ځوانــــه ابــــدالي څــــوک ؤ
تاتــــه معلــــوم د ے ننګیــــالے پښــــتون ؤ
څــه لــرې یــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هــو هــو خبــر یــې بریــالے پښــتون ؤ
وروره خوشــــحال د اکــــوړي څــــوک ؤ
افــرین پــوی یــې تــور یــالے پښــتون ؤ
پښــتونه ځوانــه ګــوره پــړ نــه شــې تــهٔ
د زمــري زویــه چــې ګیــدړ نــهٔ شــې تــهٔ

ځــان تــه دنیــا چــې کــوم حېرانــه نــهٔ کــړي
دا بــې همتــه بــه پښــتون څنګــه وي
خپلــه لېلــیٰ چــې لــه ســر ګرانــه نــهٔ کــړي
داســې عاشــق رښــتیا مجنــون څنګــه وي
چــې د غلــیم خونــه پــرې ورانــه نــهٔ کــړي
اثــر د هســې ځیګــر خــون څنګــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نۀ کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه ځوانه پے د مور یادوه
آ غېرتي شوده خو تا ښکلي دي
انجام یې څه شو هغه نور یادوه
کوم چې اوده له دې دنیا تللي دي
تۀ د نیکانو هغه شور یادوه
چې له دنیا په شور د چا تللي دي
چا کړه اباده غېر اباده دنیا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنیا
زۀ چې شم ځوان نو ابیاري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کوم
کوشش بیا بیا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کوم څو قسمونه کوم

د حیا دارو په حیا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسينانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نخا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پرېغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بيلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پېوندا مې قسم
په سياست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دايمان په ولولا مې قسم

چې لا تر اوسه امزريان پکښې شته
چې لا تر اوسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تـر اوسـه مېړنيـان پکښـې شـته
چې لا تـر اوسـه تـور زنـان پکښـې شـته
دا پــه مــونږ ګرانــه لکــه ځــان خــاوره
زمـــونږ د خپـــل پښتونســـتان خـــاوره

پـــه دا قســـم کـــه دروغـــژن ومـــه زۀ
پښـــتونه ځوانـــه بيـــا بـــه وژن ومـــه زۀ
کـــه پـــه ريـــا ســـره غمجـــن ومـــه زۀ
بيـا بـه پـه خـوے خصـلت پمـن ومـه زۀ
اوس يـم حېـران کومـه قيصـه اولـيکم
زۀ سـتا صـفت کـه مرثيـه اولـيکم

«««««»»»»

يادګېرنـه دا نظـم مـا پـه کـال 1964م کښـې لـيکلے ؤ- چـې زۀ د اتـم جماعـت طالـب علـم ووم- دغـه څـه خـاص معيـاري نظـم خـو نـۀ دے خـو زۀ يـې بغيـر د څـه اصـلاح او کمـي بېشـي نقـل کـوم- پـه دې خيـال چـې لوسـتونکو تـه هـم د اتـم ټـولګي ډېـر هلـک شـاعر انـدازه اوشـي- او ماتـه هـم د خپلـې ډېـرې لـرې ماضي څه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

یــۀ امریکــي ۀ بــل تــه وېــل چــې فکــر وړے یمــه
قیصــه جنجــال تــه ورځ پــه ورځ د دې اولــس سـره ځـي

مــا وئیــل چــې دا پنجــابے نــۀ دے چــې تېزونــه کــوي
پښــتون ســنګر تــه چــې ورځــي نــو د اودس ســره ځــي

«««»»»»

ســــوے زړګــــے یــــې چــــې لــــوګے کــــوي
هغـــــه مـــــین تـــــل اســـــویلے کـــــوي

وختــــه ناتوانــــه بوډاګــــان څــــه کــــوې
تــــا ســــره منــــډه بــــه ځلمے کــــوي

«««»»»»

پــوے د ژونــد نــۀ پــه بېګــا نــۀ پــه ســبا شــوم
ان تــر دې چــې کــم وبــېش اوس د اویــا شــوم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ کښـې
د ځـــوانۍ ارمـــان کومـــه چـــې بـــوډا شـــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوځـول د پـردو زوړونـو اسـان کـار دے
د زخمـي زوړونـو ملهـم پټـې مشـکل دي

راشـه دا کارونـه زده کـړه چې سـړے شـې
سـړیتوب د غوځـو زړونـو رغـؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بیلـوي سـره دوه ورونـه پـه بېګـا یـا پـه سـبا کښـې
عجیبـه غونـدې منظـر دے پـه نقشـه د پښـتونخوا کښـې

دېوال هسـک دے تـرې دیـدن تـه دغـړي هسـکول ګـران دي
پـه ارمـان بـه یـؤ بـل ګـورو د سـپوږمۍ ښـکلې رڼـا کښـې

«««««»»»»

تـه پرونـۍ قیصـه هـم مـه ماتـه کـوه
خـو ځـار دې شـم وعـده هـم مـه مـاتوه

دې تـا پـه یـوه مسـکاماتیرې ګلـه
ښـکلیه زمـا توبـه هـم مـۀ مـاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مینځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې ترۀ خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
څومره ښکلي دې د سترګو دا بانه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـترګې هـــر خـــوا اړوم د چـــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدايـــه
چـــې زمـــا نـــه خـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــنا دا څـــه عجـــب ســـړے يمـــه زۀ
شـــومه جـــوت پـــه عاشـــقانو کښـــې زۀ

بيمـــار دې زۀ يمـــه خـــو تـــا غـــواړم
د هســـپتال پـــه بيمـــارانو کښـــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

ليډرانو ته

مـــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــونږ دا خپلـــه غريبـــي ښـــۀ ده

خـــو مـــونږ لـــه کـــاره پـــه جلســـو مـــۀ باســـئ
زمـــونږ دا خپلـــه مـــزدوري ښـــۀ ده

واړه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هـم بېګـــا هـــم يـــې ســـبا وي د ســـړي

تــش پــه ږيـره پـه برېتونـو هـم کـار نـهٔ شـي
چـــې خويونـــه زنانـــه وي د ســـــړي
وانړه 1969م

««««»»»»

يـــۀ تربـــور مـــې پـــه ،،تورمانـــدې،، دا خبـــره وکـــړه
کـور کښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـهٔ وے

مـــا ورتـــه اووې چـــې لا اوس هـــم ډېـــر راغلـــي نـــهٔ يـــو
وې يـې چـې کـوردې مرګـي رنـګ کـړے چـې ښـاغلي نـه وے
ستمبر کال 2004م

««««»»»»

څکــه نــه کســـي زمـــا د ســـترګو کســـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سـترګو کسـی

زمـــا کســـي دې نـــهٔ کســـي د چـــا کســـي
کـــه مـــې کســـي د اشـــنا د ســـترګو کســـي

مډل اسکول کرمه کال1964م جماعت هشتم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دې په زړۀ باندې داغونه راکړل
بيا دې رټلي ځوابونه راکړل

غلې سړې يم په خله نۀ وايمه
ګني تا ځومره تکليفونه راکړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشق مې رښتونې دے دعوی کومه
که سربدل د يوۀ ديدار غواړي

خو دا قيصه خو راته ګرانه شوه اوس
چې د خان لور ده موټر کار غواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چې پښتو د کليوالو په شان نۀ کړې
بيا پښتون چې ځان ته اونۀ وائي ګوره

د ترلي مې د کمځو سره سم نۀ دي
ستا دا ښکته لليدلي بربت تربوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې نۀ منې زما خبرې
ښۀ ده نو خوښې مې دي ستا خبرې

خدايږو اشنا چې څه خبره خو ده
چا درته کړې دي نن بيا خبرې

«««««»»»»

هيڅ يې هم قدر د جمهور نۀ کوي
مستر بهټو د کرسۍ وېش غواړي

د جمهوري ګټې اميد يې نشته
ځکه مجيب اوس بنګله دېش غواړي

«««««»»»»

سياست په عاشقۍ کښې هم شروع شو
مساوي تقسيم د ښکليو هم پکار دے

څوک ساړه ساړه اهونه کوي بيا هم؛
يۀ نيم کس د ټولو ښکليو جاګير دار شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځي مې تل په زړهٔ کښې څه غواړې
هن اشنا در واخله زړهٔ که زړهٔ غواړې

دا به له ما هيڅکله پوره نهٔ شي
تهٔ تنکي زلمي په وينو سره غواړې

«««««»»»»

پلار ته دې وايه چې انکار اونکړي
پښتون زلمے يمه زهٔ مړي کؤم

خو زهٔ هغه پښتون هم نهٔ يمه چې؛
په سرو منګلو په تا پړي کوم

«««««»»»»

چې پښتونخوا په وينو رنګ شوه ما څه ونهٔ ليکل
کوڅه کوڅه کښې مېله رنګ شوه ما څه ونهٔ ليکل

ما وې دځان سره به ټوله پښتونخوا ژړوم
خو دقلم څوکه مې زنګ شوه ما څه اونهٔ ليکل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خــو تــرې دنیــا جــوړوي بلــه بلــه

زمــا یــوه بــس ده هغــه نــور دي اشــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
„دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي،،

«««««»»»»

مـــدام د ننـــګ او دغیـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خپـــر د ے هرڅـــه هرڅـــه وائـــې
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حــــد راکـــــوه راتــــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکلیه سبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې یـــاره زنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووینـــې د ښـــو دلبـــره
ابلـې پښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے یمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه ړنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې یمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غیرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غړي په شرمونو

د ترلې مې حیادارې کمځی ښې دي
که تربور مې څو نازیږي په برېتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنیا په هر یؤ ښکلي څیز مین یم
زۀ په حُسن مین یم په خلقو نۀ

هر ځښتن د تورو سترګو زما یار دے
زۀ په وارو مین یمه په یؤ نۀ

«««««»»»»

ترینه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاریخ وياړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطن غریبه پېژني څه؟
سترګې سره دي د محنت ټيټې دي

دا چې دي ډکې ستاله وينو زوو
غريبه ستا دښمنې دا خېټې دي

«««««»»»»

څوک غمجن دي چې بېګا له به زۀ څه خورم
د چا نه خوښېږي دا چې به څه څه خورم

څوک حېران د خوراکونو انتخاب ته
څوک خفا چې به ډوډۍ او که وانښه خورم

جمرود کال1970م

«««««»»»»

بس کښې چې مړ شي پنجابے نو ورکړې لس لکه ته
ځکه چې دا دے پنجابے او پنجابي هم قيمتي دے

چې پرې زاړه کوته راپرېوځي او پښتون مړ شي
نو پنځه لکه دي ډېرې پښتون کم قيمتي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې يــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتــه بــه ښــکلې لکــه حــوره ښــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شيشــکې* غونــدې

*شيشکه مسيد و کښې نخرې ته وائي-

«««« »»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلـــــي برخـــــه رســـــي يـــــؤ نـــــيم بختـــــور تـــــه

لرپښــتون کــه سترګې پتــې کــړې چــې خبــردے زۀ خــوبچ يــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـيږي پېښـــور تـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشـــلې ځـــووني زيـــږه پګـــړی دې پـــه ســـر
داســـې کشـــيژی لکـــه وليـــژ دې چـــې
پـــه دوا کـــي جينـــګ د منـــي زيـــړې ګېـــډی

«««««»»»»

زهٔ تـا پـه خـوب کښـې تـهٔ مـاخوب کښـې وينـې
چې زهٔ ځان خوب کښـې تـهٔ ځـان خـوب کښـې وينـې
راشـــه بـــدل کـــړو چـــې خوبونـــه ســـره

«««««»»»»

دا بيـــر ســـر ځيـــرې ګرېـــوان يـــې ولـــې ؟
مـــا وې چـــې دا لېـــونے ســـتا مينـــې کـــړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـرد ليـده شـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې زۀ او تــۀ یــؤ ځــا ے شــو ســره
نــو خیــال کــوه چــې بــد باطنــه رقیــب
پــام کــوه ســرجیکل ســټرایېک اونــۀ کــړي

«««««»»»»

مــا ورتــه وئیــل چــې دومــره ښــکلے یــې تــۀ
چــې ســتا پــه شــان بــه پــه جهــان کښــې نــۀ وي
اشــنا مــې وېــل چــې چاپلوســي مــۀ کــوه

«««««»»»»

خـتم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library